

Tisdagen den 23 april

Kl. 13.00–15.57
18.00–18.56

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 26–29 mars samt för den 2 april justerades.

§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Ellen Juntti* (M) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 12 april, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Johanna Rantsi* (M).

§ 3 Meddelande om aktuell debatt om Arbetsförmedlingens organisationsförändring

Tredje vice talmannen meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om Arbetsförmedlingens organisationsförändring anordnas *fredagen den 3 maj kl. 9.00*.

Från regeringen skulle arbetsmarknadsminister *Ylva Johansson* (S) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt

Med anledning av Arbetsförmedlingens omfattande kontorsnedläggningar

Arbetsförmedlingen står inför mycket stora förändringar. Under våren 2019 har myndigheten varslat 4 500 anställda och aviserat att ett stort antal lokala kontor ska läggas ned. Idag har Arbetsförmedlingen lämnat besked om att 132 kontor under 2019 och 2020. Förändringarna är ett resultat av Moderaternas och Kristdemokraternas budget som röstades igenom i riksdagen i december. Den därefter tillträdde regeringen har dock inte klargjort hur denna väldiga omvandling ska kunna genomföras på ett rimligt och ansvarsfullt sätt.

Arbetsförmedlingens lokala kontor fyller en mycket viktig funktion, inte minst för de arbetssökande som står längst från arbetsmarknaden – en

grupp som motsvarar omkring 80 procent av de inskrivna. En lokal närvaro av arbetsförmedlare som kan ge personligt stöd och individanpassad service är därför avgörande för att få dessa grupper i arbete.

Arbetsförmedlingens nedskärningar kommer att få mycket stora konsekvenser för de kommuner som drabbas. Det finns en uppenbar risk att berörda kommuner kommer att få ta ett betydligt större ansvar för de arbetssökande när Arbetsförmedlingens lokala kontor läggs ned. Det kommer att leda till ökade kostnader för kommunerna. Samtidigt är det oklart om kommunerna kommer att kunna ge de arbetssökande det stöd som Arbetsförmedlingen ger idag.

Mot bakgrund av detta begär Vänsterpartiet att en aktuell debatt ska hållas i riksdagen. Debatten ska ge ansvarigt statsråd och företrädare för partierna en möjlighet att redogöra för vilka lösningar de har på de problem som Arbetsförmedlingens omfattande kontorsnedläggningar kommer att medföra för de kommuner som drabbas.

Stockholm den 28 mars 2019

Mia Sydow Mölleby

gruppledare för Vänsterpartiet

§ 4 Meddelande om statsministerns frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 25 april kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Stefan Löfven (S).

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2018/19:171

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:171 Skolkommissionens förslag om stärkt likvärdighet

av Kristina Axén Olin (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 april 2019.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 15 april 2019

Utbildningsdepartementet

Anna Ekström

Interpellation 2018/19:180

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:180 Tonnageskatten

av Anders Hansson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 3 maj 2019.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 10 april 2019

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Prot. 2018/19:79

23 april

§ 6 Anmälan om faktapromemorior

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2018/19:FPM42 Meddelande om strategi för läkemedel i miljön
COM(2019) 128 till socialutskottet

2018/19:FPM43 EU och Kina – En strategisk hållning *JOIN(2019) 5* till utrikesutskottet

§ 7 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till skatteutskottet:

RiR 2019:12 Tullverkets kontroll – en träffsäker verksamhet?

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Civilutskottets betänkande

2018/19:CU14 Makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer

Konstitutionsutskottets betänkanden

2018/19:KU24 Minoritetsfrågor

2018/19:KU25 Valfrågor

2018/19:KU31 Kommunala och regionala frågor

2018/19:KU35 Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2018/19:AU11 Riksrevisionens rapport om arbetslöshetskassorna, IAF och arbetslöshetsförsäkringen

Socialutskottets betänkande

2018/19:SoU9 Socialtjänst- och barnfrågor

§ 9 Svar på interpellationerna 2018/19:96 och 154 om den ekonomiska politikens konsekvenser för boende på landsbygden

Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Mattias Karlsson har frågat mig hur jag avser att säkerställa att höjda bensin- och dieselskatter inte gör det dyrare att bo och leva på landsbygden och om jag fortfarande tycker att det är "jättedyrt" att tanka. Sofia Westergren har frågat mig vad jag och regeringen avser att vidta för åtgärder för att säkerställa att människor som är helt beroende av en fossildriven bil inte ska få kraftigt försämrad ekonomi, vilket, enligt Westergren, är risken med kraftigt höjda drivmedelsskatter.

Jag vill understryka vikten av att hela Sverige ska leva och växa, samtidigt som det även är angeläget att bedriva en effektiv miljöpolitik. I januariavtalet anges att en kraftfull grön skatteväxling ska genomföras, med höjda miljöskatter som växlas mot sänkt skatt på jobb och företagande. Exakt hur denna skatteväxling ska genomföras och vilka miljöskatter som ska höjas kommer regeringen att återkomma till.

När jag tillträdde som finansminister hade vi ett system där vanligt folk via skatten fick vara med och bekosta nybilsköp. Den supermiljöbilspremie som fanns då gick till den som hade råd med en splitterny bil. Supermiljöbilspremien har vi ersatt med ett bonus-malus-system. Bonus-malus ska vara ett mer kostnadsneutralt system där de som har råd att köpa en ny bil med höga koldioxidutsläpp bekostar bonusen till dem som köper en bil med låga koldioxidutsläpp.

Det ska vara möjligt att bo och verka i hela landet, även där kollektivtrafikalternativ saknas eller är begränsade. Regeringen har därför exempelvis tillsatt en kommitté för att se över reseavdraget. Översynen av reseavdraget görs bland annat för att underlätta för dem som bor på landsbygden, och avsikten är också att bidra till klimatmålet för transportsektorn 2030.

Anf. 2 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaren.

Den fråga som jag önskade svar på var hur finansministern avser att säkerställa att höjda bensin- och dieselskatter inte gör det dyrare att bo och leva på landsbygden.

I januariöverenskommelsen har regeringen tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna enats om en grön skatteväxling på minst 15 miljarder. Det är ingen liten summa. Medan inkomstskattebasen är bred och stabil är miljöskattebasen smal och eroderande, vilket betyder att en liten sänkning av inkomstskatten måste finansieras med en stor höjning av miljöskatterna.

Bränsleskatterna utgör den största delen av miljöskatterna, så det är alltså här vi kan vänta oss rejäla höjningar för att regeringen ska få in dessa 15 miljarder. Men vad man ofta glömmet bort är att detta energislag redan betalar för mer än vad det kostar i form av utsläpp.

Personbilen är det enda transportslag som står för långt mer än sina egna miljökostnader. Utvecklingen går dessutom snabbt framåt, bränsleförbrukningen sänks och på vägarna rullar allt fler elbilar.

Inför valet 2014 lovade Magdalena Andersson att inte höja bensinskatten. Sedan dess har regeringen gjort precis detta, varje år. Sedan 2017 räknas skatten, utöver konsumentprisindex, upp med 2 extra procentenheter.

Som svar på min fråga hur finansministern avser att säkerställa att höjda bensin- och dieselskatter inte gör det dyrare att bo och leva på landsbygden svarade Magdalena Andersson att regeringen har tillsatt en kommitté för att se över reseavdraget. Det känns som att finansministern i sitt svar vill måla upp en bild av att reseavdrag framför allt görs av människor på landsbygden, men det stämmer inte. I stället är det ett avdrag för manliga höginkomsttagare i de tre storstadsregionerna som reser med bil.

Knappast någon skatt, något avdrag eller något bidrag är utsatt för så mycket fusk som reseavdraget – ett fusk som varje år kostar 2 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter, enligt Landsbygdskommitténs slutbetänkande. Med andra ord beror 40 procent av statens kostnader för reseavdraget på fusk.

Är det verkligen en kommitté som ser över reseavdraget som är svaret på frågan om hur man inte gör det dyrare att bo och leva på landsbygden?

Anf. 3 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Regeringen har aviserat att drivmedelsskatterna kommer att fortsätta att höjas under kommande år. Överindexeringen av bensinskatten ska återinföras. Alltför drastiska höjningar av drivmedelsskatterna slår hårdast mot dem som är helt beroende av bilen i vardagen och som lever med små ekonomiska marginaler.

Att alltför skyndsamt höja drivmedelsskatterna slår hårt mot framför allt människor på landsbygden. Sverige är ett land där medborgare ofta har långa avstånd mellan hem och jobb. Samtidigt har vi redan en av världens högsta bensinskatter. Oavsett alternativ till bilen finns det många i vårt land som är helt beroende av de fossildrivna bilar vi har i dag eftersom många inte har tillgång till kollektivtrafik eller möjlighet att köpa en elbil.

Fru talman! Jag tycker att ministern är svaret skyldig om vad som menas med grön skatteväxling och dess konsekvenser för landsbygden. Som det ser ut nu kommer landsbygden att få betala.

Fru talman! Jag skulle uppskatta om finansministern kunde svara något lugnande om att det inte ska bli dyrare att bo på landsbygden.

Anf. 4 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Mattias Karlsson och Sofia Westergren för två mycket viktiga interpellationer som handlar om att man ska kunna bo, leva och driva företag i hela Sverige. Jag vill påpeka att bilen har en särskild roll för den fria rörligheten. Den ger oss möjlighet att resa när vi vill, vart vi vill och med vem vi vill. Bilen konkurransutsätter också alla andra trafiksystem och gör dem bättre. Bil och vägtransporter är en

förutsättning för ett fungerande samhälle. Och, fru talman, alla vinner på bilen. Däremot är det självklart att vi ska bekämpa utsläpp.

Jag är född och uppvuxen i Norrbotten, jag har mycket släkt i Norrbotten och jag vet hur viktigt det är med bil. Jag bor i Gävleborg, och jag kan konstatera att vi har en väl utbyggd lokaltrafik där. Men om man bor i byarna i Hälsingland eller Gästrikland är man beroende av bilen. Om man bor i Nacka eller i Stockholm har man en bekväm tunnelbana och annan bekväm kollektivtrafik. Man kanske också har ett apotek som är öppet dygnet runt. Det är något fundamentalt annorlunda mot att bo i en by i Ljusdals kommun.

Jag råkar känna en ensamstående trebarnsmamma som bor i Ljusdals kommun. Hon är helt beroende av bilen. Hon är beroende av bilen för att skjutsa sina barn till träningar, för att åka och handla och för att ta sig till det lilla företag som hon driver.

Vi beslutsfattare måste ha respekt för att olika människor har olika levnadssituationer. I ett avlångt land som Sverige är bilen mycket viktig.

Jag noterar att finansministern i sitt svar sa att hon vill se över reseavdraget. Det är gott så, även om kollegan Mattias Karlsson pekade på de problem som finns med reseavdraget.

Men, fru talman, den som är funktionsnedsatt och är beroende av bil eller den som är pensionär – till exempel mina svärföräldrar i Boden som har jobbat hela sitt liv i Bodens kommun – har inget reseavdrag. Mina svärföräldrar är beroende av att kunna tanka sin Seat för att åka och hälsa på sina vänner i Boden. Alternativet är naturligtvis att säga till svärfar att om de inte har råd att tanka bilen får de stanna hemma.

Jag noterar också att ett socialdemokratiskt kommunalråd, Niklas Nordström, i Luleå rasar över regeringens politik på detta område. Det händer inte varje dag.

Dagens industri hade en löpsedel och skrev på ett dubbeluppslag om bensinskatteuppror i Norrbotten. Ja, det är en ren beställning. Om man chockhöjer bensinskatterna och drivmedelsskatterna är det en ren beställning att folk reagerar. Det gör de naturligtvis med all rätt.

Sedan finns det ett perspektiv till, och det är näringslivets konkurrenskraft. Det är naturligtvis rimligt att även de som driver företag utanför storstäderna ska ha möjlighet att skicka sina säljare med bil och att transportera varor och gods. Det är självklart att det är så.

Jag vet att Miljöpartiet har haft idéer om att man ska köra gods i tunnelbanan i Stockholm. Men till och med Miljöpartiets representant i Norrbotten talade i artikeln i Dagens industri om att man inte kan chockhöja drivmedelsskatterna så att folk inte har råd att bo och verka. Det kommer inte att lösas med en reseavdragsutredning, utan det krävs en politik som på riktigt tillåter människor att bo och leva i hela Sverige.

Anf. 5 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag ska fortsätta att debattera med finansministern i senare interpellationer om reseavdraget. Men jag kände att jag vill göra en liten reflektion kring diskussionen som handlar just om beskattningen av drivmedel. Det är precis som mina kollegor har sagt här, nämligen att Sverige är ett avlångt land med mycket stora avstånd och att bilen faktiskt behövs i hela landet.

Ofta när vi diskuterar detta kommer svaret att vi har reseavdrag. Men precis som Lars Beckman nämnde här förut hjälper inte reseavdragen de människor som inte arbetar men som ändå behöver bilen, till exempel studerande. Jag har själv en dotter som är tvungen att åka ganska långt med sin bil för att ta sig till skolan, eftersom det inte finns någon buss.

Vi har också alla pensionärer som är helt beroende av bilen på landsbygden för att kunna ta sig till olika aktiviteter. Lars Beckman talade om sina svärföräldrar. Vill finansministern att pensionärerna ska stanna hemma för att de inte kan komma någonstans, eller ska vi skicka färdtjänst i stället? På vilket sätt blir det bättre för miljön och för samhällskostnaderna?

Sedan har vi alla som arbetar och som faktiskt behöver bilen för annat än sina arbetsresor. Bor man på landet behöver man bilen till allting. Man behöver den för att man ska storhandla, för att köra barnen till förskolan och till träningar och så vidare. Bilen behövs till allting. Man klarar sig inte utan bil på landet. Då hjälper inte reseavdragen över huvud taget.

En annan aspekt är de så ofta hyllade gröna näringarna. Alla talar om de gröna näringarna. Men man glömmer en mycket viktig sak, och det är att det faktiskt är landsbygdens folk som i stor utsträckning driver dessa gröna näringar. Det är vi på landet som odlar skogen och maten, och det är vi som förser staden med biodrivmedel. Det är vi som erbjuder turism och vildmarksaktiviteter som lockar utländska besökare till landet, som bidrar med sina pengar till den svenska välfärden. Utan bil- och lastbils transporter på landsbygden skulle ingen av de gröna näringarna fungera över huvud taget.

Det går inte att ha storstädernas täta kollektivtrafik som norm utan att se landsbygdens och glesbygdens villkor. Och det går inte att jämföra dem som arbetar på normala arbetstider med dem som arbetar natt, då det inte ens finns någon kollektivtrafik. Detta gäller faktiskt oavsett om man bor på landet eller mitt inne i centrala Stockholm. Fråga till exempel busschauffören som tidigt på morgonen hämtar sin buss i garaget för att köra dagens första busstur hur det skulle fungera att ta sig till jobbet utan egen bil. Det är svårt att åka med den buss som står i garaget. Eller fråga nattsköterskan, polisen, räddningstjänstpersonalen som har jour i hemmet, den som kör snöplogen eller den som sköter ugnen på stålverket när vi andra sover gott. Exempelen är många på yrkesgrupper som jobbar när vi andra sover och när det inte finns någon kollektivtrafik.

Jag tycker att detta är mycket viktigt att ha som bakgrund, både när vi diskuterar drivmedelsskatter och när vi senare ska diskutera reseavdragen.

Anf. 6 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! När man lyssnar på interpellanterna är det lätt att få intryck av att regeringen är på väg att förbjuda bilkörning över huvud taget. Det kanske är överflödigt att säga att så inte är fallet.

Jag delar interpellanternas uppfattning att bilen är helt central. Många människor bor på ställen i Sverige där det inte finns alternativ till att köra bil. Många människor, inte minst inom LO-yrken, har arbetstider som kräver att de kan ta sig med bil till jobbet eftersom det inte finns några andra alternativ. Om man jobbar på obekväma arbetstider går det ingen kollektivtrafik.

Jag är också väl medveten om att det finns äldre som lever i glesbygd och som behöver bilen för att till exempel kunna åka och handla mat. Andra kanske behöver köra barn till träning.

Därför är det så viktigt att vi den dag som vi inleder den gröna skatteväxlingen gör det på ett sådant sätt att alla människor har möjlighet att vara med i den omställningen.

Förutom att vi är väl medvetna om att man i delar av Sverige behöver bilen för att kunna ta sig till olika aktiviteter är det också oerhört viktigt att det finns en acceptans för den gröna omställningen, eftersom det är någonting som vi behöver göra. Vi måste se till att vi gör denna omställning därför att vi annars inte tar vårt ansvar gentemot våra barn och barnbarn. Redan i dag ser vi även de ekonomiska konsekvenserna av klimatförändringarna. Därför behöver vi göra en grön omställning som har en acceptans och som alla kan vara med i. En grön omställning kan aldrig handla om att vi ska subventionera höginkomsttagares köp av Teslor. Vi måste ha en grön omställning som hela landet kan vara med i.

Utgångspunkten för regeringens politik är därför att hela landet inte bara ska kunna leva utan också växa. Därför satsar regeringen också i vårändringsbudgeten på underhåll av enskilda vägar, på gods på järnväg och på utbyggnad av lärcentrum. Det finns också stora satsningar i januariavtalet för att stärka landsbygden, både servicen och möjligheten till företagande på landsbygd. Också under den förra mandatperioden gjordes viktiga satsningar på att bygga ut servicekontor, på att inrätta lärcentrum, på stöd till kommersiell service och på stöd till underhåll av vägar, för att nämna några saker. Detta är naturligtvis någonting som vi vill fortsätta med.

Reseavdraget har precis alla de problem som Mattias Karlsson pekade på. Det är just därför vi behöver se över reseavdragen – för att se om de på ett bättre sätt kan stödja dem som verkligen behöver stöd samtidigt som vi minskar möjligheterna till fusk. Precis som påpekats finns det ett stort problem med fusk i samband med reseavdragen, och en av de saker vi ska titta på är om ett avståndsbaserat reseavdrag skulle minska möjligheterna till fusk. Det har å andra sidan andra nackdelar.

Jag vill ta upp några saker som har sagts i debatten.

Sofia Westergren säger att indexering ska återinföras. Här gör vi exakt det Moderaterna föreslog i sin budgetreservation, som man fick igenom tillsammans med Kristdemokraterna och med stöd av Sverigedemokraterna. Vi föreslår ett ettårsstopp för indexeringen och att den sedan fortsätter, vilket var exakt det Moderaterna föreslog i riksdagen.

Sofia Westergren säger att vi har en av världens högsta bensinskatter. Låt mig lista några länder som har högre: Holland, Italien, Finland, Grekland, Frankrike, Tyskland och Storbritannien.

Mattias Karlsson säger att jag har lovat att inte höja bensinskatten. Jag skulle gärna vilja ha ett citat på det.

Anf. 7 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M):

Fru talman! Finansministern talar om den gröna omställningen, som kräver förankring hos befolkningen. Det stora problemet med den politik som regeringen nu för tillsammans med sina stödpartier är att den uppfattas som en orättvis klimatpolitik som saknar folkligt stöd och ökar klyftorna mellan stad och landsbygd. Det tror jag är dömt att misslyckas.

Detta kommer bara att skapa slitningar i samhället och bakslag för de nödvändiga förändringar som behöver genomföras i samhället. Vi har sett det runt om i världen, inte minst med de gula västarna i Frankrike. En kort-siktig politik som den regeringen nu bedriver hjälper varken klimatet eller den enskilda medborgaren, oavsett om han eller hon bor i Pajala, Överkalix eller Kiruna. Sverige riskerar att bli bakåsträvare när vi i stället borde bli ett föregångsland för rättvis klimatomställning.

Ska vi klara av att göra detta behöver skatteväxlingen på 15 miljarder leda till både minskade utsläpp och jämlikhet. Men för många finns det, vilket har sagts tidigare i debatten, inget alternativ till bilen. För de flesta som bor utanför våra tätorter är bilen ett måste för att man ska kunna ta sig till jobbet, skjutsa barnen till skola och fritidsaktiviteter eller handla mat. För dem utgör kostnaden för bensin redan i dag en ekonomisk börda. De ständigt stigande bensinskatterna gör det knappast lättare att få livet att gå ihop. Att till så begränsad miljönytta straffbeskatta dem med små marginaler och utan alternativ är helt enkelt inte försvarbart.

Svenska bilanvändare utanför Stockholm orsakar låga samhällskostnader, minskar sina utsläpp varje år, betalar enorma skatter som höjs automatiskt, saknar relevant kollektivtrafik och får lite tillbaka i form av vägunderhåll med mera. De har fler skäl än sina franska motsvarigheter att protestera. På Stockholms gator eller i Finansdepartementets korridorer kanske detta inte är en särskilt stor fråga, men för dem som bor utanför storstäderna är priset alldeles för högt.

Anf. 8 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Jag jobbar för sänkta drivmedelsskatter. Magdalena Andersson har jobbat för höjda drivmedelsskatter. Det var Moderaterna som tillsammans med Kristdemokraterna drev igenom struken överindexering på drivmedel, och vi kommer att fortsätta jobba för att det ska vara kvar. Nu är det finansminister Magdalena Andersson som sitter i regeringen, och jag hoppas att hon håller med Moderaterna och Kristdemokraterna och tar bort överindexeringen på drivmedel.

En höjning av drivmedelsskatterna slår hårt mot dem som har det sämst och som lever på landsbygden. Sverige är ett land som har både högt skattetryck och låg tillväxt per capita. Sverige är ett avlångt land med långa avstånd, och nu har vi en rödgrön regering som slår undan benen för flyget. Sverige är också ett ovanligt land på så sätt att dieseln är dyrare än bensinen. Med denna orättvisa politik är det tydligt att Sverige går åt fel håll. Landet har låg tillväxt, och företag och kapital ser sig om efter andra länder att verka i.

Fru talman! Jag vill fråga finansministern om det faktum att vi har så höga skatter kan göra att Sverige går miste om företagsetableringar. Jag vill också fråga finansministern vilken påverkan det har på svensk åkerinäringens konkurrenskraft att dieseln är så mycket dyrare här än i andra länder.

Fru talman! Jag blir orolig över att skatterna hela tiden höjs. Jag tror att det skadar Sverige. Jag har varit med och grundat Riksdagens bilnätverk – ett nätverk som behövs i dagens debatt, där det finns politiker som verkar mer upprörda över att bilen ägs privat än över utsläppens påverkan. Självklart ska vi göra allt vi kan för en hållbar värld, men det viktigaste måste väl vara klimatavtrycket och inte om bilarna ägs privat. Vi måste se

möjligheten: Om bilen inte släpper ut något farligt, borde vi då inte göra gemensam sak av att bilen behövs i vårt land?

Att man höjer skatterna och sedan tillsätter en kommitté hjälper knappast landsbygden. Vi behöver veta om landsbygden kan pusta ut, finansministern. Vi behöver veta om människor kommer att slippa svårigheterna med att leva och verka på landsbygden. Jag tycker just nu att det är en orättvis politik, som slår undan benen för möjligheten att bo och verka där.

Fru talman! Jag vill fråga finansministern om hon tycker att det är rätt att landsbygden får betala mer för sina transporter medan staden får ytterligare stärkt kollektivtrafik.

Anf. 9 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaren, även om jag måste erkänna att jag inte hörde några svar.

Jag hörde inget svar på frågan hur den som är funktionsnedsatt och beroende av bil ska klara sig. Jag hörde inget svar på frågan hur pensionären i Norrbotten ska ha råd att tanka sin bil – eller pensionären i Gävleborg, för den delen, eller i Småland. Det handlar om dem som inte får något reseavdrag för resor till jobbet, eller om den som är sjukskriven och lever på väldigt knappa marginaler men är beroende av bilen.

Jag tycker inte att det duger, fru talman, att säga en sak – att hela Sverige ska kunna leva och att människor ska kunna bo och verka överallt – för att sedan föra en politik som innebär motsatsen. Precis som min kollega Sofia Westergren sa återinför man den överindexering av bensinskatten och drivmedelsskatter som M-KD-budgeten tog bort. Jag förstår Niklas Nordström. Jag förstår kommunalrådet i Pajala som rasar i Dagens industri. Jag förstår till och med miljöpartisten, om det var från Arjeplog, som sa: Vänta nu – vi kan inte chockhöja bensinskatten för oss som bor så här långt norrut! Den förståelsen verkar regeringen dock vara i total avsaknad av. Jag beklagar det, för precis som Mattias Karlsson sa i sitt inlägg är jag rädd att det får väldigt svåra konsekvenser när man klyver Sverige.

Det finns en bok som jag önskar att finansministern skulle läsa. Den heter *Ständigt på väg*, och där kan man på s. 78 se hur personbilars koldioxidutsläpp rasar i Sverige. De har alltså gått ned. Man kan se Trafikverkets prognos över kväveoxider, som visar att de går ned. Utvecklingen går alltså åt rätt håll, fru talman, men man måste kunna leva och bo i hela Sverige.

Anf. 10 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Det blir nya frågor hela tiden.

Finansministern sa att det var ett missförstånd och att det är klart att regeringen inte vill förbjuda bilkörning. Men, Magdalena Andersson, ert samarbetsparti i regeringen, Miljöpartiet, säger att de vill förbjuda all försäljning av fossila bränslen. Det kan ju vara bra att passa på att fråga om finansministern delar uppfattningen att man helt ska förbjuda försäljning av alla fossila bränslen och sedan be finansministern att förklara hur ambulanser, polisbilar, lastbilstransporter, skogsmaskiner, snöskotrar, motorcyklar och alla bilar ska kunna köras efter detta förbud.

Finansministern räknade upp ett antal åtgärder som hon sa var för glesbygden, till exempel servicecenter och lite annat smått och gott. Men det var inte alls något svar på den fråga vi ställde. Hur ska människor ta sig

till dessa servicecenter om de inte har råd att köra bil och om det inte finns någon kollektivtrafik? Det får finansministern gärna berätta.

Jo, finansministern: Vi har världens i särklass högsta koldioxidskatt. Det land som ligger tvåa har ungefär hälften av den skattenivå som vi har i Sverige.

Finansministern sa att vi skulle ta fram citat av uttalandet före valet 2014, så jag tog fram det. Det var i ekonomidebatten i tv den 16 augusti 2014 som finansministern sa att det var jättedyrt att tanka bensin som det var och att man inte såg något behov av att höja bensinskatten. Detta är ett ordagrant citat från debatten.

Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vi har ännu inte bestämt hur en grön skatteväxling ska se ut, så vi vet ännu inte hur detta kommer att påverka olika former av utsläpp. Men det är viktigt att ha i åtanke att vi inte bara kommer att höja skatten utan att vi också kommer att sänka skatten. Vi kommer att sänka skatten exakt lika mycket som vi höjer skatten. Detta innebär att de som påverkas av skattehöjningen också kommer att kunna känna av en skattesänkning.

Exakt hur detta ska utformas kommer vi att arbeta fram under den kommande tiden. Sedan kommer vi att kunna ha en debatt där vi vet exakt hur skatterna kommer att såväl höjas som sänkas. Då kommer det att kunna bli en mer informerad debatt från alla parter.

Utvecklingen går åt rätt håll, och utsläppen från bilarna minskar. Detta är ett väldigt viktigt påpekande. Nya bilar släpper ut mycket mindre än vad nya bilar gjorde för fem eller tio år sedan. Det är också så att fem eller tio år gamla bilar släpper ut mycket mindre än vad bilar som då var fem eller tio år gamla gjorde för tio år sedan. Detta gör att det i dag inte är mycket dyrare att köra en bensindriven bil en eller två mil till jobbet än det var för tio år sedan – särskilt om man tar hänsyn till att det därutöver har skett en reallöneutveckling under dessa år – trots att det har skett bensinskattehöjningar under de här åren. Även finansministern i en moderatledd regering har ju högt bensinskatten – det kan vara bra att komma ihåg.

Moderaterna säger att miljönyttan av bensinskattehöjningar är begränsad, men här är det ändå så att forskningen har kommit fram till att detta är det absolut mest effektiva styrmedel man kan ha. Moderaterna brukar ju säga att de vill ha en mer effektiv miljöpolitik. Då är detta i ärlighetens namn, i alla fall enligt forskarna, något av det mest effektiva man kan göra. Vi får se vad regeringen kommer att göra, men detta är enligt forskarna oerhört effektivt.

Moderaterna stoppade i sin motion den så kallade överindexeringen under ett år; sedan ska indexeringen släppas på igen. Det som Moderaterna har föreslagit här i kammaren är alltså ett stopp för indexeringen för innevarande år, 2019, men att den sedan fortsätter 2020 och 2021. Moderaterna kan ha ändrat sig sedan i januari, men detta är vad som föreslås i det som Moderaterna har lagt fram och röstat för i riksdagen.

Isabella Lövin har sagt att hon vill förbjuda försäljning av fossila bränslen. Detta är en uppfattning som Miljöpartiet har; det är inte den samlade regeringens ståndpunkt.

Prot. 2018/19:79

23 april

Svar på

interpellationer

Det är helt korrekt att jag har sagt att det är dyrt att tanka och att vi socialdemokrater inte gick till val på att höja bensinskatten 2014 – det var så det var. Men jag har heller aldrig sagt att jag aldrig kommer att höja bensinskatten.

Anf. 12 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M):

Fru talman! Om man i en valrörelse, ett par veckor före valdagen 2014, säger att man inte ser några behov av att höja bensinskatten får det ändå ses som ett vallöfte. Men det är ju intressant om ett sådant vallöfte framöver inte ska ses som ett vallöfte – jag tror att det kommer att förändra dynamiken i valrörelserna framgent och bland väljarna.

Det känns, fru talman, som att regeringen är helt oförstående inför de problem som en straffbeskattning av Sveriges landsbygd med kraftigt höjda bränsleskatter riskerar att skapa. För att driva på en effektiv klimatpolitik måste man ta hänsyn till hela Sverige. Det kräver lyhördhet – annars riskerar vi förtroendet för hela klimatpolitiken.

Flera av de skatter som den rödgröna regeringen nu vill gå fram med döms ut av regeringens egna experter, antingen för att skatterna saknar miljönytta eller för att den omställning som regeringen säger sig vilja skapa med skatterna redan är igång. Detta leder bara till att människor kommer att tappa tilltron till politikens förmåga att driva fram utsläppsminskningar och att människor, främst på landsbygden, i praktiken kommer att straffbeskattas eftersom de inte kan ta del av storstädernas kollektivtrafik.

Jag är övertygad om att bristen på resultatkrav i regeringens klimatpolitik kommer att leda till rop på alltmer drastiska åtgärder samtidigt som alla som bor på landsbygden upplever att kampen mot klimatförändringarna i praktiken innebär ett direkt slag mot dem.

Den som menar allvar med att det är bråttom att möta klimathotet är också skyldig att bedriva en politik som får med sig hela Sverige.

Anf. 13 SOFIA WESTERGRÉN (M):

Fru talman! Jag vill återigen tacka för svaren från finansministern.

Höjda drivmedelsskatter slår hårt mot dem som har det sämst och som lever på landsbygden. Det är viktigt att vi blir av med överindexeringen på drivmedel.

Det är synd att vi inte kan få reda på något mer om den gröna skatteväxlingen. Det är intressant att det ska vara lika mycket sänkning som höjning – jag undrar hur detta kommer att slå och vilken utveckling som kommer att ske. Kommer landsbygden att straffbeskattas och få betala för stadens kollektivtrafik?

Jag beklagar också att finansministern inte ser att hela Sverige ska leva och inte ser människors behov av att förflytta sig och av alla transporter. Jag beklagar att finansministern inte ser människors behov av att åka till dagis, att handla och att åka till sina arbeten. Det är omöjligt att få till detta med så otroligt höga skatter på drivmedel som Sverige i dag har.

Det handlar även om de höga skatternas skadliga påverkan på företagande och på konkurrenskraften hos svensk åkerinäring. Vi ser i dag utländska åkerier som kommer in i Sverige och som behöver stjäla diesel för att transportera sig ut ur landet. Det är någonting här som inte är rätt.

Det är glädjande att utsläppen har sänkts. Låt oss fortsätta att fokusera på att utsläppen ska sänkas och på att bilen är viktig för att hela Sverige ska leva.

Prot. 2018/19:79
23 april

Svar på
interpellationer

Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är uppenbart att Moderaternas landsbygds politik består av en sak: bil. Annars verkar det vara oerhört tunt. Det finns många fler behov än så i landsbygden. Jag är väl medveten om att många behöver bilen för att kunna leva, men man behöver mycket mer. Man behöver vägar man kan åka på och kommuner som har tillräckligt mycket resurser för att ha bra skolor och äldreomsorg. Man behöver servicecentrum och man behöver lärcentrum. Det måste finnas goda möjligheter att driva företag via bredband. Och för att våra ungdomar ska vilja bo i glesbygd måste det finnas bredband. Det satsar regeringen särskilt på. Det behövs alltså mycket mer än bil på landsbygden.

Förutom en bra landsbygds politik behöver vi en miljöpolitik som tar ansvar. Det är vår generations ansvar gentemot våra barn och barnbarn. Vi vet vad som händer just nu med klimatförändringarna. Vi vet vad vi behöver göra, men vi måste ha modet att göra det.

Hur såg det ut i den budgetmotion som Moderaterna och Kristdemokraterna fick lägga fram? Det var en veritabel slakt i miljöbudgeten. Ni drog ned och drog ned. Så ser Moderaternas miljöpolitik ut. Sådant är Moderaternas ansvar för kommande generationer.

Så kan vi inte fortsätta att styra det här landet. Vi behöver en miljöpolitik som tar det här på allvar. Vår största satsning i vårändringsbudgeten var just på miljö och klimat, för det är där vi behöver göra omfattande satsningar. Det är vår generations stora ansvar gentemot våra barn och ungdomar. Det ansvaret vill jag som företrädare för regeringen ta.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2018/19:135 om Tullverkets befogenheter

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Hampus Hagman har frågat mig hur lång tid regeringen anser det är lämpligt att vänta med att ta fram den lagstiftning riksdagen efterfrågat medan brottsligheten pågår vecka efter vecka.

Som jag tidigare har svarat Hampus Hagman vill jag först och främst säga att regeringen är fast besluten att slå tillbaka mot stöldligorna. Människor och företag drabbas hårt, och det kan vi inte tolerera. Sverige behöver bli ett mindre attraktivt mål för internationella brottsnätverk så att mängden organiserade tillgrepps brott som begås i landet minskas.

Redan i början av 2018 presenterade regeringen ett offensivt åtgärds paket på området. Åtgärderna tar bland annat sikte på ökad samverkan mellan myndigheter, möjliga straffrättsliga lagstiftningsåtgärder med en skärpt syn på bland annat bostadsinbrott och systematiska stölder samt ett ökat internationellt samarbete. I budgetpropositionen för 2018 inledde regeringen också en kraftfull satsning på Polismyndigheten, och Tullverket fick det största resurstillskottet på tio år.

Som en del i åtgärdspaketet har Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen fått ett uppdrag av regeringen som syftar till att förstärka bekämpningen av internationella brottsnätverk som begår tillgreppsbrott i Sverige. I uppdraget ingår att analysera om myndigheterna genom en närmare samverkan sig emellan kan försvåra för utländska stöldligor att begå brott i Sverige. Jag vet av erfarenhet från punktskatteuppdraget 2017, där flera myndigheters gemensamma insatser ledde till att de så kallade spritbussarna slogs ut, att när myndigheterna samverkar är det möjligt att nå mycket långt för att förhindra och stoppa organiserad brottslighet. De arbetar målmedvetet och tar vara på varandras styrkor. Hela verktygslådan aktiveras.

Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen har under uppdragets genomförande identifierat åtgärder som kan tänkas underlätta myndigheternas arbete och tittar också närmare på eventuella behov av ändringar i lagstiftningen. Ny eller ändrad lagstiftning är ett av de verktyg som kan användas. Samtidigt är metodutveckling och fokuserat samarbete minst lika viktigt. Det visade ju resultaten av punktskatteuppdraget tydligt.

Anf. 16 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret!

Det svenska Tullverket behöver ges en större roll i det brottsbekämpande arbetet. Tullens resurser behöver förstärkas, personalstyrkan behöver bli större och tullen behöver få fler befogenheter.

En stor del av de stölder och inbrott som sker i Sverige begås av internationella brottsnätverk, som kommer hit för att begå brott och sedan lämna landet så snabbt som möjligt. Polisen bedömer att sådana här ligor står för drygt hälften av alla bostadsinbrott men också en stor del av de så kallade åldringsbrotten, alltså stölder från våra äldre.

Efter stölderna förs godset snabbt ut ur landet, och som lagen ser ut i dag tvingas Tullverkets personal titta på när det misstänkta stöldgodset lämnar landet. När godset väl är ute ur Sverige är chansen att klara upp brottet närmast obefintlig. Brottsoffren, de som fått inbrott i sin bostad och alla de äldre som drabbats av en stöld, blir kvar i vetskapen om att brotten mot dem förmodligen aldrig klaras upp. Det är därför Tullverket behöver få ett tydligare brottsbekämpande uppdrag med fler befogenheter.

Riksdagen har tagit ställning för detta. I och med att riksdagen biföll budgetreservationen från Kristdemokraterna och Moderaterna i december tillkännagavs regeringen att ny lagstiftning ska tas fram som ger Tullverkets personal befogenhet att stoppa och genomsöka fordon just för att öka möjligheterna att stoppa stöldgods innan det förs ut ur landet.

Tidigare i våras ställde jag en skriftlig fråga till finansministern där jag undrade när regeringen avser att lägga fram sådan lagstiftning. Då fick jag svaret att regeringen inväntar slutredovisningen av ett uppdrag som är gett till bland annat Tullverket. Därefter ska regeringen analysera frågan för att överväga eventuella lagstiftningsåtgärder.

Det finns flera problem med detta, tycker jag. Jag kommer att återkomma till dem i nästa inlägg. Men det första, och det som egentligen föranleder den här interpellationsdebatten, är utformningen av det uppdrag som regeringen hänvisar till. Regeringen uppdrar till Tullverket att inom ramen för sina befogenheter bidra till att öka upptäcktsrisken vid utförelse av stöldgods. Tillkännagivandet från riksdagen innebär ju att regeringen ska

lägga fram lagstiftning som ger Tullverket utökade och nya befogenheter utöver dem som finns i dag.

De slutsatser som finansministern inväntar kommer alltså inte att svara mot det som riksdagen efterfrågat. Ändå fick jag svaret att regeringen inväntar dessa. Under tiden som regeringen väntar pågår brottsligheten, inbrotten och stölderna från äldre runt om i landet.

Det är det som föranleder min fråga, fru talman, som jag fortfarande inte fått svar på, vare sig i svaret på den skriftliga frågan eller i svaret på denna interpellation: När kommer lagstiftning som ger Tullverket de nya befogenheter som riksdagen efterfrågat?

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Interpellanten tar upp ett allvarligt problem. Jag är glad att det är många som engagerar sig i den här frågan. Det är oerhört viktigt att vi kan använda samhällets samlade resurser för att bekämpa de internationella stöldligorna. Det är också därför som regeringen har tagit initiativ till det här uppdraget.

Bakgrunden är de oerhört positiva erfarenheter vi har av den samverkan som skedde mellan myndigheter när de slog ut spritbussarna. Tidigare kom ett tjugotal spritbussar rullande in i Sverige varje vecka. Men tack vare samverkan mellan myndigheterna, utan förändringar i lagstiftningen och utan ökade resurser, lyckades de slå ut spritbussarna.

Vi vill att Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen ska titta på hur de på ett bättre sätt kan samverka för att komma åt de internationella stöldligorna. Men här är det viktigt att påpeka, vilket kanske inte varit tillräckligt tydligt, att de inte sitter inne på sin kammare och funderar på vad de ska göra, utan de är ute och samverkar här och nu.

De har genomfört samverkansinsatser för att se hur de kan arbeta på ett smartare sätt och använda alla de verktyg som finns i den administrativa och byråkratiska verktygslådan för att slå undan benen på de här stöldligorna. De arbetar och lär sig alltså hela tiden här och nu. De ska också återrapportera till regeringen. Men det är klart att när de nu arbetar gör de det utifrån de befogenheter de har och den lagstiftning som finns i dag. När de återrapporterar till regeringen är det naturligtvis fritt för dem att komma med förslag till lagstiftningsförändringar. När vi har fått dem finns det möjligheter för regeringen att återkomma till riksdagen.

Anf. 18 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Jag noterar att det verkar finnas en rätt stor enighet mellan oss. Jag är enig med finansministern om problembilden. Att internationella ligor begår brott i Sverige och för med sig stöldgodset ut ur landet är ett stort problem. Det gläder mig att vi är eniga om att det är ett stort problem.

Vi är också eniga om flera av lösningarna. Vi är eniga om att Tullverkets resurser behöver utökas. Vi är helt eniga om att Tullverkets samverkan, som finansministern precis lyfte upp, är viktig och säkerligen kan utvecklas. Vi är eniga om att Tullverket tillsammans med andra myndigheter ska använda alla verktyg i verktygslådan.

Jag menar dock att det utöver detta finns mer som kan och behöver göras. Verktygslådan behöver utökas, inte minst för att brottsoffren, de som drabbats av inbrott och de äldre som blivit bestulna, verkligen förtjänar den upprättelse som ett uppkälat brott innebär. Då är en förändring av

lagstiftningen för att ge tulltjänstemän möjligheten att stoppa och genom- söka fordon på väg ut ur landet en viktig utökning av verktygslådan.

Låt mig gå tillbaka till finansministerns svar från den 20 februari i år. Där skriver hon att uppdraget, som jag nämnde här och vars syfte är att förstärka bekämpningen av internationella brottsnätverk, *kan* ligga till grund för eventuell lagstiftning. När uppdraget slutredovisats ska reger- ingen analysera om det krävs ytterligare lagstiftning. Ordet ”kan” ger ingen garanti. Det finns alltså ingen garanti för att detta uppdrag *ska* ligga till grund för en ny lagstiftning, utan det *kan* göra det.

Det uppdrag som jag skulle vilja se motsvarar alltså inte det uppdrag som finansministern och regeringen tidigare har gett till myndigheterna.

Slutredovisningen av uppdraget ligger dessutom ett år bort i tiden. Först därefter ska regeringens analysarbete börja. Min uppfattning är att det är alldeles för sent. I värsta fall behöver alltså en ny utredning tillsättas för att arbeta fram lagstiftningen, och då får vi förmodligen vänta ytterli- gare något eller några år, alltmedan brottsligheten fortgår.

Det finns alltså två problem här, dels att det tar alldeles för lång tid, dels att det uppdrag som finns hos myndigheterna inte säkert motsvarar det riksdagen har efterfrågat.

Jag blir lite fundersam över den skepsis regeringen har till riksdagens tillkännagivande. Har regeringen något emot den lagstiftning som efterfrå- gas och som innebär att tullen får befogenhet att stoppa misstänkt stöld- gods från att lämna landet? Har riksdagen missat något, eller vad är det som gör att regeringen är så skeptisk och agerar så långsamt i frågan?

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är viktigt att vi analyserar frågan noggrant så att vi vet vilka för- och nackdelar som finns med en eventuell lagstiftningsföränd- ring. Om det var självklart att detta var rätt väg att gå hade man nog gått denna väg för länge sedan, för internationella stölldigor är ju ingen ny fö- reteelse.

Det är viktigt att vi tittar på vilket som är det mest effektiva sättet att bekämpa dessa stölldigor. Finns det bättre samverkansmöjligheter som kan stärka arbetet, eller krävs det lagstiftningsförändringar för att bli mer effektiv i bekämpandet av dessa stölldigor?

Det är därför regeringen vill avvakta den samverkan och det uppdrag myndigheterna har nu, vilket, viktigt att påpeka, inte innebär att de sitter på sin kammare och funderar utan att de är ute i verksamheten och prövar olika nya metoder för att stoppa dessa ligor – och de kan ju komma fram till att det är ett stort problem att stoppa utförseln av gods.

Dock har Tullverket möjlighet att ringa polisen om man misstänker stöldgods, och då kan polisen komma och göra de undersökningar av god- set som krävs och även beslagta det, antar jag. Polisen kan hur som helst göra det man gör i sådana fall. Den möjligheten finns alltså redan i dag.

När Finansdepartementet efterhörde med Tullverket om det ofta är ett problem att polisen inte kommer när tullen stöter på stöldgods vid utförsel svarade Tullverket att det har varit ett problem vid enskilda tillfällen men att det inte är något generellt problem.

Tullen arbetar inte så mycket med stickprovskontroller vare sig vid in- eller utförsel av varor, utan man arbetar underrättelsebaserat. Förr i tiden lade man mycket resurser på stickprovskontroller vid in- och utförsel, men

nu jobbar man mer riskbaserat för att på ett bättre sätt kunna använda våra skattepengar och ta mer gods för den insatta arbetstiden.

Prot. 2018/19:79
23 april

Svar på
interpellationer

Anf. 20 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Jag tror ju inte att Tullverket, Kustbevakningen och övriga myndigheter sitter på sina kammare och funderar utan att vara ute i verkligheten. Jag förstår att myndigheterna är det.

Magdalena Andersson har rätt i att Tullverket kan ringa polisen om man upptäcker stöldgoods. Problemet är att Tullverket inte har befogenhet att hålla kvar personer medan man inväntar polisen. Det är alltså beroende av att polisen hinner komma under tullinspektionen. Att nya arbetssätt behövs är för mig därför helt uppenbart.

Jag får inget svar på frågan när en ny lagstiftning kommer som ger Tullverket utökade befogenheter. Tullverket behöver utökade befogenheter, och riksdagen har tillkännagett för regeringen att en sådan lagstiftning ska tas fram.

Jag har ställt frågan skriftligt och nu interPELLERAT, och regeringen svarar att man är fast besluten att slå tillbaka mot stöldligorna och beskriver satsningar på polis och tull och hur förändrade arbetssätt och samverkan ska leda till att fler brott klaras upp. Dessa saker är vi eniga om, fru talman, men själva frågan när en ny lagstiftning kommer svarar regeringen inte på – en lagstiftning som ligger i linje med vad riksdagen har efterfrågat.

Fru talman! I brist på svar från finansministern på när en ny lagstiftning kommer får jag konstatera att det verkar som att svaret på denna fråga är att lagstiftningen kommer för sent.

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är oerhört viktigt att man arbetar ännu mer intensivt än i dag med att stoppa dessa internationella stöldligor. Jag har stora förhoppningar om att den ytterligare utökade samverkan vi ser mellan myndigheterna och den metodutveckling som sker i det arbetet kommer att göra myndigheterna mer effektiva än de tidigare varit.

Är det så att det behövs lagstiftningsförändringar kan man komma med sådana förslag, och det kommer regeringen givetvis noga att begrunda. Vi kommer givetvis också att försöka säkerställa att vi har en lagstiftning som är så effektiv som möjligt så att vi verkligen använder de resurser vi lägger på detta så effektivt det bara går.

Hampus Hagman säger att man inte har rätt att kvarhålla personer. Nej, men man kan göra det så länge tullinspektionen pågår. Frågan är om det är ett stort problem att polisen inte hinner komma innan tullinspektionen är klar. Enligt Tullverkets uppgifter till oss kan det vara ett problem i enskilda fall, men det är generellt sett inte ett stort problem att polisen inte hinner innan tullinspektionen är färdig. Det tycks alltså vara en samverkan som fungerar mellan tullen och polisen.

Jag tror att det finns ytterligare utvecklingsmöjligheter inom det här området. Jag ser fram emot utvecklingsarbetet och kommer att noggrant titta på förslag till lagstiftningsförändringar och på vilka behov myndigheterna har för att kunna arbeta på ett så effektivt sätt som möjligt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellationerna 2018/19:143 och 144 om reseavdragets betydelse för matchningen på arbetsmarknaden

Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jan Ericson har frågat mig om jag ser ett behov av att ändra så att reseavdragen bättre överensstämmer med verklighetens kostnader och hur jag ser på reseavdragets betydelse för matchningen på arbetsmarknaden. Jan Ericson har även frågat arbetsmarknadsministern hur hon ser på reseavdragets betydelse för matchningen på arbetsmarknaden. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Som Jan Ericson nämner är reseavdraget föremål för utredning. En kommitté ska se över dagens system för reseavdrag och analysera hur ett avståndsbaserat reseavdrag kan utformas. En viktig utgångspunkt är att det ska vara möjligt att bo och verka i hela landet, även där kollektivtrafikalternativ saknas eller är begränsade.

En annan utgångspunkt för kommitténs arbete är att utforma regler som ska bidra till regionförstoring och därigenom underlätta rörligheten på arbetsmarknaden. Utformningen ska också bidra till klimatmålet för transportsektorn 2030. Det finns alltså flera aspekter av reseavdraget som ska belysas.

I punkten 23 i januariavtalet föreslås åtgärder för att göra det möjligt att leva och bo på landsbygden, bland annat att ett avståndsbaserat reseavdrag införs.

Reseavdragskommittén ska lämna sitt betänkande senast den 1 juli 2019. Efter det följer sedvanlig beredning i Regeringskansliet.

Anf. 23 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret, även om jag är lite besviken över att hon tar båda svaren. Det hade varit intressant att även belysa det här ur arbetsmarknadssynpunkt och få Ylva Johanssons svar på frågan. Men jag får återkomma till henne på annat sätt.

Som jag sa i en tidigare debatt är Sverige ett avlångt land med stora avstånd, och bilen behövs faktiskt i hela landet. Det gäller inte bara de som har rätt till reseavdrag utan även människor som inte arbetar, exempelvis studerande, sjukskrivna, arbetssökande och pensionärer – människor som behöver bilen i vardagslivet. De som arbetar behöver också bilen för annat än arbetsresor.

Jag nämnde tidigare hur viktigt det är att de gröna näringarna fungerar och att det i stor utsträckning är människor på landsbygden som driver de verksamheterna. Det skulle inte fungera utan att människor har möjlighet att ta bilen till sina arbeten.

Med detta sagt är reseavdraget som sagt viktigt även för arbetsmarknaden. Tack vare bilen kan arbetssökande ta ett jobb på annan ort. Och en arbetsgivare kan hitta arbetskraft över ett större område. Bilen gör helt enkelt arbetsmarknadsregionerna större och underlättar matchningen på arbetsmarknaden.

För arbetstagaren är reseavdragen ofta ekonomiskt avgörande för möjligheten att ta ett jobb lite längre bort utan att behöva flytta. Det senare kanske är helt omöjligt med hänsyn till övriga familjemedlemmars arbeten eller studier.

Det går inte att ha storstädernas täta kollektivtrafik som norm utan att se landsbygdens och glesbygdens villkor. Det går inte heller att jämföra arbeten på normala arbetstider med dem som arbetar natt och inte alltid har kollektivtrafik tillgänglig. Det gäller oavsett om man bor på landet eller mitt inne i centrala Stockholm. Fråga exempelvis busschauffören som tidigt på morgonen hämtar sin buss i garaget för att köra dagens första tur hur det skulle fungera att ta sig till jobbet utan egen bil. Fråga också nattsköterskan, polisen, räddningstjänstpersonal med jour i hemmet, den som kör snöplogen eller sköter ugnen i stålverket när vi andra sover gott. Exempelen är många på yrkesgrupper som arbetar när vi andra sover och därför saknar tillgång till kollektivtrafik.

Reseavdraget är viktigt för att i varje fall delvis kompensera dem som har höga kostnader för resor till jobbet. Med sina skattepengar är de med och betalar för hela kollektivtrafiken utan att själva kunna använda den för sina jobbresor. Dessutom får de inget avdrag för de första 11 000 kronorna resorna kostar. Reseavdraget behöver förstärkas.

Finansministerns svar väcker ett antal frågor. Hon talar om ett nytt avståndsbaserat reseavdrag. Jag undrar vad hon menar med det. Reseavdraget är redan i dag tydligt avståndsbaserat. Det är kopplat till antal körda kilometer och ger ett avdrag med 1,85 per körd kilometer. Vad kan man förändra så att det blir mer avståndsbaserat än i dag? Det skulle jag gärna höra finansministern utveckla lite, utan att hon föregår utredningen såklart.

Finansministern talar också om att reseavdraget ska bidra till regionförstoring och gynna rörlighet på arbetsmarknaden. Samtidigt ska det bidra till klimatmålet för transportsektorn. Hur ska man kunna både gynna arbetsresor och samtidigt bidra till klimatmålet? Kan finansministern förklara detta på ett pedagogiskt sätt? Ska vi köra mer eller mindre bil? Ett reseavdrag kan inte verka för båda delarna samtidigt.

Finansministern säger också i svaret att en viktig utgångspunkt är att det ska vara möjligt att bo och verka i hela landet, även där kollektivtrafikalternativ saknas eller är begränsade. Kan finansministern därmed lova att det inte blir ytterligare ekonomiska försämringar för landsbygdens invånare när det nya reseavdraget införs?

Anf. 24 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag vill tacka Jan Ericson för en viktig interpellation.

När jag reser i min valkrets, Gävleborg – det hade säkert kunna vara vilken valkrets som helst – besöker jag företag och frågar hur det går. Ofta går det ganska bra just nu. Sedan frågar jag om det finns någon fråga som företagaren tycker är viktig att driva i riksdagen. Då är det inte helt ovanligt att brist på arbetskraft kommer upp. Det är inte helt ovanligt att företagare säger: Vi hittar inte medarbetare X och Y som vi behöver på den tjänsten.

Det är klart att företag som ligger i Järbo eller Lingbo eller någon annan mindre ort ofta tar upp att det är svårt för de anställda att ta sig dit. Ett företag i Järbo berättade att de hade en medarbetare som pendlade från Söderhamn. Om den medarbetaren skulle pendla från Söderhamn med kollektivtrafik innebar det först byte i Gävle till Sandviken och sedan byte till Järbo. Det skulle bli väldigt långa arbetsdagar för den medarbetaren.

Hur löser man det då? Medarbetaren kör naturligtvis bil. Det är fortfarande en hyfsat lång resa. Men det är i alla fall lättare än att resa med kollektivtrafik. Då är reseavdraget väldigt viktigt. Det är det som möjliggör för medarbetaren att ha råd att ha det jobbet och att pendla.

Ett annat företag som jag besökte i Hudiksvall för någon månad sedan hade en medarbetare som pendlade från inre Hälsingland. Man tog också upp vägarnas standard i Hälsingland. Om finansministern skulle åka i baksätet på sin statsrådsbil efter exempelvis Nianforsvägen skulle jag rekommendera hjälm. Den vägen är – apropå en tidigare debatt om vägar – nämligen väldigt ojämn, vilket jag visar för åhörarna i kammaren. Men vägen är nödvändig för många som pendlar i Hälsinglands inland för att de ska kunna jobba. Och då är reseavdraget naturligtvis viktigt.

Precis som Jan Ericson skriver i sin interpellation har reseavdraget inte höjts på många år. Samtidigt har den här regeringen sedan 2014 höjt fordonsskatten. Man har höjt bränsleskatter. Man har infört ett bonus–malus-system som innebär att den som bor i Hälsinglands inland och vill åka trafiksäkert till sitt arbete i Hudiksvall och av den anledningen vill köra en stor bil nu får en stor straffbeskattning. När man åker som en stridsvagn på Nianforsvägen, som är väldigt ojämn, vill man sannolikt ha en större kanske till och med fyrhjulsdriven bil för att kunna ta sig till och från jobbet. Det måste vara bättre att människor tar sig till och kan utföra ett jobb än att de kanske kastar in handduken och helt enkelt struntar i att jobba.

Jag lyssnade på *Ekots lördagsintervju* med Arbetsförmedlingens generaldirektör. Han beskrev konsekvenserna av Arbetsförmedlingens omstrukturering. Generaldirektören var väldigt tydlig med att denna omstrukturering beror på januariöverenskommelsen. Då kan man såklart också ställa frågan: Hur ska den som i Västerbotten får 13 mil till Arbetsförmedlingen ha råd att åka på besök eller råd att söka jobb?

Det finns alltså många frågor rörande reseavdraget som är obesvarade. Det vore också intressant att ställa frågan till finansministern om huruvida man ska ha råd att köra till och från jobbet.

Anf. 25 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Tack, Jan Ericson, för en bra interpellation!

Bilen är den viktigaste komponenten för en levande landsbygd. Tunnelbanan är jättebra i Stockholm, men den slutar i Mörby och Norsborg. Därefter tar i huvudsak bilen över. Det finns också buss och tåg, men huvuddelen av landet är oerhört beroende av bilen. Bilen är också viktig för hela näringslivet. Det gäller såväl när man vill ta sig till jobbet som för transporter för industrin och företagandet.

Bilen är även en otroligt viktig del i Stockholms län, vilket många inte säger. Härifrån och upp till Singö och den kommun jag kommer ifrån är det 15 mil. Det är länets nordligaste del. Dit går det varken tunnelbana eller tåg. Det går däremot två bussar om dagen. Bor man där måste man ha bil, annars går det inte att leva där.

Sverige är ett land som är extremt beroende av exportindustrin. 53 procent av bnp är pengar som vi genom exporten tar hem till Sverige, och utan fungerande kommunikationer med bilar i landet kan vi glömma sådana stora intäkter. Därför behöver vi inte resa mindre utan mer med såväl flyg som tåg och bil. Det är därför viktigt att behålla reseavdragen för bilen.

Anf. 26 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Jag vill tacka Jan Ericson för en väldigt viktig interpellation.

Det är viktigt med ett starkt resebidrag. Man blir lite orolig när det ska vara avståndsbaserat. I dag är det absolut avståndsbaserat. Man ska få ersättning för de kilometer och mil som man de facto kör. Det är dock oroväckande att man i deklARATIONEN hela tiden tar bort avdraget från resebidraget.

Bilen är viktig för att hela landet ska kunna vara med i kompetensförsörjningen till våra företag. Företagen är grunden för hela vår välfärd genom att skattekollektivet betalar in skatter som sedan kan bli välfärd för oss alla.

Där jag kommer ifrån, Västra Götaland och Stenungsund, finns en stor brist, och den heter Bohusbanan. Om vi ska kunna ingå i Västra Götalands arbetsmarknadsregion måste Bohusbanan få investeringar till matartrafik till våra företag. Företagen har i dag svårt att hitta kompetens.

Om man jämför med övriga landet, till exempel Stockholm, har tågen möjlighet att öka på antalet avgångar. Den möjligheten är nådd på Bohusbanan. Vi har inte möjlighet att slänga på ett enda tåg till på rälsen.

Arbetsmarknadsregionen Västra Götaland är som en punka på bollen för den plats som jag kommer ifrån. Med det syftar jag på 35-minuterstrafik mot Göteborg, som är vår storstad. Därför blir man lite orolig om det ska bli höghastighetsbanor, som ska binda samman våra stora städer med snabba tåg. Vi har inga pengar till snabba tåg eller att få till höghastighetsbanor. Jag som Stenungsundsbo är därför orolig över att nödvändiga investeringar i Bohusbanan inte görs.

Bilen är jätteviktig. Förstärk därför reseavdraget i stället så att hela landet kan leva!

Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är två parlamentariska utredningar som har föreslagit att man ska se över reseavdragen. Det är både Parlamentariska landsbygdskommittén och Miljömålsberedningen. Landsbygdskommittén och, tror jag, även Miljömålsberedningen pekar på ett avståndsbaserat reseavdrag. Man kan titta på hur man har gjort i bland annat Norge och Danmark, där det är avståndsbaserat på så sätt att det är färdmedelsneutralt utformat.

Detta är vad de ska titta på, och det är i enlighet med vad parlamentariska kommittéer har föreslagit som uppdrag för regeringen att göra. Kommittén arbetar nu med detta, och vi kommer senare att få resultatet av det. Då kommer vi i sedvanlig ordning att kunna bereda det hela, och vi återkommer sedan till riksdagen.

Självklart kommer det att vara viktigt för regeringen att i det arbetet säkerställa möjligheten att leva och bo på landsbygden. Det finns behov i delar av Sverige där det inte finns kollektivtrafik att i stället kunna åka bil, och det ska vara möjligt att göra det även med ett nytt reseavdragssystem.

Arbetskraftsbrist är något som flera av deltagarna i interpellationsdebatten tar upp. Självklart ger en regionförstoring möjligheter till arbetspendling med både kollektivtrafik och bil, och det är viktigt för att minska arbetskraftsbristen. Något annat som är viktigt är att utbilda bort arbetskraftsbristen. Möjligheterna till det har tyvärr allvarligt försvårats under

året tack vare de omfattande neddragningar inom arbetsmarknadspolitiken som Moderaterna har genomfört.

Anf. 28 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag försökte skriva samtidigt som jag lyssnade på finansministern, för det är väldigt mycket jag vill invända mot.

Låt mig börja med överindexeringen, något som har varit uppe flera gånger här. Finansministern sa i en tidigare interpellationsdebatt att den moderata och kristdemokratiska budgeten bara tog bort överindexeringen för innevarande år. Det var väldigt tydligt att vi inte ville återinföra den under kommande år. Men eftersom vi gjorde en ändring i regeringens budget för detta år är det vad som syns i budgeten. Vi var dock väldigt tydliga med att vi vill ta bort överindexeringen permanent. Om det inte har varit tydligt för finansministern tidigare hoppas jag att det är det nu.

Finansministern sa tidigare också att Moderaterna och Kristdemokraterna slaktar miljöbudgeten. Men den är större än finansministerns egen miljöbudget så sent som 2016. Det är intressant att finansministern nu anser att hennes egen miljöbudget från 2016 var så usel. Det är fascinerande, tycker jag. Kanske är det så att antalet förbrukade kronor inte är vad som är avgörande för miljön utan vad man faktiskt får för dem.

Är då en höjd bensinskatt en effektiv miljöåtgärd, vilket finansministern påstod tidigare? Jag menar att det helt beror på vem man talar om. Om man talar om människor som bor på landsbygden och som måste ta bilen till jobbet spelar det ingen roll hur mycket finansministern höjer bensinskatten. De är tyvärr tvungna att betala den i alla fall. De måste ta bilen, eftersom det inte finns något alternativ. På så vis kan man säga att den är totalt ineffektiv på landsbygden. Den blir bara ytterligare en fortsatt mjölkko för klåfingriga finansministrar, utan minsta nytta för miljön.

Jag tackar för svaret om hur man kan tänkas utforma ett nytt reseavdrag. Färdmedelsneutralt låter fint, men i praktiken innebär det att den som har glädje av den skattefinansierade kollektivtrafiken dessutom ska få ett mer generöst reseavdrag i dag. Men den som inte kan använda den kollektivtrafik som man själv är med och betalar med sin egen skatt ska få ett försämrat reseavdrag. Detta är innebörden av det här. Det missgynnar alltså landsbygden och gynnar de människor som bor nära storstäderna men ändå har några mil till jobbet och kan använda tunnelbana eller kollektivtrafik.

Finansministern talade i en tidigare debatt om grön skatteväxling. Då anade jag en möjligen lite förändrad syn från finansministern. Hon sa nämligen att de som drabbas av höjda bensinskatter ska kompenseras med sänkt skatt på inkomster. Men det enda som finns om detta i januariöverenskommelsen är avskaffad värnskatt. Några andra förslag om inkomstskattesänkningar för vanligt folk finns inte över huvud taget. Däremot finns det tydliga skrivningar om att man ska höja miljöskatter. Jag vill fråga finansministern rakt på sak: Lovar finansministern ytterligare inkomstskattesänkningar, som inte finns med i januariöverenskommelsen, för vanliga löntagare och pensionärer som kompensation för höjda miljöskatter? Finansministern borde kunna svara ja eller nej på den frågan, eller åtminstone säga om hon har den avsikten.

Anf. 29 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tror att min kollega Jan Ericson är någonting på spåret när han säger att finansministern ser bilismen som en mjölkko. Man kommer alltid att hitta argument för att höja bensinskatten, dieselskatten eller fordonsskatten eftersom det är nödvändigt att ha bil för den som bor i Gävleborg.

Kjell Jansson har naturligtvis helt rätt. Jag ber om ursäkt om jag någon gång har sagt att man inte behöver bil i Stockholm. Jag får nog korrigera mig: Den som bor i Stockholms innerstad, till exempel på Södermalm, och cyklar med sin subventionerade elcykel till jobbet har inte samma behov av bil.

Men det viktiga när vi nu pratar om reseavdrag är naturligtvis att man ska ha råd att ta sig till och från jobbet. Jag noterar att finansministern säger sig dela den uppfattningen och ha respekt för att det finns arbetsmarknadsregioner och att människor måste pendla med bil till och från jobbet. Jan Ericson tog upp flera yrkesgrupper. I en annan interpellationsdebatt var finansministern väl medveten om att många LO-grupper har det svårt att ta sig till och från jobbet utan bil. Det viktiga då är naturligtvis att ord och handling går ihop.

Liksom Jan Ericson hittar jag inte några stora breda skattesänkningar för pensionärer, arbetslösa, sjukskrivna eller hushåll med normala inkomster. Det jag har sett är att man tänker sänka skatten genom att den 1 januari ta bort värnskatten för dem med de allra högsta inkomsterna. Jag vet inte vad det kostar – kanske 5–6 miljarder. Man ska finansiera det med den röda skatteväxlingen, den röda skattehöjningen. Jag är också nyfiken på svaret. Kan finansministern i den här debatten, här och nu, lova att vanliga hushåll inte kommer att få stora och breda skattehöjningar som ska finansiera borttagandet av värnskatten?

Anf. 30 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Det är egentligen väldigt märkligt att dagens nivå på 18,50 i reseavdrag inte har justerats på över tio år. Däremot har golvet för reseavdraget ständigt justerats upp, vilket har urholkat avdragets värde. Det är detta vår interpellationsdebatt nu hanterar.

Man blir lite orolig när finansministern pratar om att det ska vara färdmedelsneutralt. Är det återigen så att landsbygden ska betala för stadens kollektivtrafik? Är det så att personen som cyklar på sin subventionerade elcykel ska ha samma reseavdrag som personen som behöver ha bilen för att vardagen ska fungera och som bor där vägarna inte längre underhålls och dit snöröjningen knappt når fram och definitivt inte på de obekväma arbetstider då LO-arbetaren behöver förflytta sig för att förse vården med sin arbetskompetens? Då blir jag riktigt orolig för den utveckling som den rödgröna regeringen för landet till.

Men jag hoppas att Magdalena, vår finansminister, kan gå upp och lugna oss i den här frågan och tala om att det inte är så det är tänkt.

Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Sofia Westergren undrar hur det är tänkt med avståndsbaseerat reseavdrag. Jag kan undra hur Moderaterna har tänkt. Moderaterna i Landsbygdskommittén uppdrog till regeringen att utreda ett avståndsbaseerat reseavdrag. Sofia Westergren kanske ska fråga Jessica Polfjärd, som

om jag minns rätt var den som satt i Landsbygdskommittén. Det är också så att Miljömålsberedningen föreslog att man ska se över reseavdragen.

Men det är helt korrekt att man när man tittar på ett sådant system också måste titta på hur det slår i stad och på landsbygd. Jag är inte säker på att de i Landsbygdskommittén som uppdrog åt regeringen att titta på det på det här sättet hade tänkt igenom det till fullo. Men det behöver naturligtvis den här kommittén göra. Annars måste vi titta på det ordentligt från regeringens sida när vi har fått förslaget på vårt bord; vi kan inte gå fram med ett system som är orimligt när det gäller balansen mellan storstad och landsbygd vad gäller reseavdragen.

Ett rakt svar på en rak fråga, Jan Ericson: Värnskatten kommer inte att vara en del av den gröna skatteväxlingen. Det är ännu inte klargjort vilka skatter som ska höjas och vilka som ska sänkas. Men en sak är tydlig: Värnskatten kommer inte att vara en del av detta. Vi ska inte höja någon bensinskatt för att sedan sänka värnskatten – svar nej.

När vi tittar i Moderaternas tabell ser vi inte att indexeringen skulle vara borta i era beräkningar. I era inkomstberäkningar ligger indexeringen för 2020 och 2021. Ni har bara stoppat indexeringen för 2019. Sedan kan ni ha ändrat er – det kan vara så att ni vill stoppa den för 2020 och 2021 också. Men det är inte det som ligger i tabell nu.

Återigen: Regeringen ser nu över reseavdragen, bland annat på uppmaning av moderater här i riksdagen, och kommer att kunna återkomma när det finns ett förslag.

Anf. 32 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Diskussionen om reseavdragen och hur de kan utformas framöver börjar bli intressant. Angående det här med ”färdmedelsneutralt” vill jag säga att det egentligen bara finns två sätt man kan förändra systemet på. Antingen kan man tillföra betydligt mer pengar i systemet, det vill säga öka statens kostnader för det sammantagna reseavdraget, så att man kan behålla reseavdraget för dem som kör långt med bil och dessutom införa något motsvarande för dem som inte kör bil, eller så får man minska ersättningen till dem som har höga faktiska kostnader för att man samtidigt ska kunna införa något liknande för dem som inte har de här kostnaderna. Det skulle vara intressant att få ett svar från finansministern på om hon är beredd att utöka budgetposten för reseavdraget eller om tanken är att detta ska göras inom befintlig budgetram. Det hade varit intressant att veta.

Sedan tycker jag att det är en annan fråga vi glömmer i debatten. Vi pratar väldigt mycket om löntagare som ska ta sig till jobbet, men vi glömmer ofta bort alla småföretagare som är helt beroende av sina bilar i tjänsten, bilar som i många fall är stora bensinlukande servicebilar på vilka det dessutom har lagts ganska mycket extra skatter genom åren. Utan dem skulle det inte gå vare sig att driva de gröna näringarna eller att genomföra de RUT-, REP- och ROT-tjänster som vi ser som så framgångsrika. Det finns också många andra serviceyrken som behöver bilar. Finns det med någon diskussion om detta i direktiven när det gäller reseavdragen?

I januariöverenskommelsen nämns höjda miljöskatter uttryckligen, men inga inkomstskatter utöver värnskatten nämns över huvud taget. Det låter väldigt märkligt.

Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vi kommer säkert att få fler möjligheter att diskutera reseavdraget, inte minst efter det att kommittén har presenterat sitt förslag, vilket sedan också kommer att gå ut på beredning. Det ska bli intressant att se vad det blir för förslag och vad det sedan kommer in för viktiga remiss-synpunkter. Därefter kan regeringen återkomma med förslag till riksdagen. Jag ser också fram emot en fortsatt debatt.

Reseavdraget fyller en viktig funktion för att underlätta för arbetspendling för människor som inte har möjlighet att åka kollektivtrafik. Eftersom det är viktigt att ha en regionförstoring för företagen och att kunna få försörjning av arbetskraft är det viktigt inte bara att det finns goda förutsättningar generellt för företagen och att det finns tillgång till kompetent arbetskraft. Det kommer tyvärr att minska nu på grund av Moderaternas neddragningar i arbetsmarknadspolitiken. Det är också viktigt att det finns reseavdrag som är väl utformade utifrån det faktum att Sverige är ett glesbefolkat och stort land.

Återigen, Jan Ericson: Värnskatten är inte en del av den gröna skatteväxlingen. Den nedsättning av skatter som kommer att ske i den gröna skatteväxlingen kommer att omfatta andra skatter. Exakt vilka skatter vi kommer att höja och vilka vi kommer att sänka återkommer vi till under de kommande åren.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2018/19:148 om fastighetsskatten

Anf. 34 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Larry Söder har frågat mig om jag avser att under mandatperioden återinföra fastighetsskatt liknande den som Alliansen tog bort.

Förändringar av skatteregler måste alltid hanteras med stor varsamhet och omsorg om enskildas ekonomiska förutsättningar. Larry Söder anför att den tidigare fastighetsskatten var orättvis, men samtidigt finns det många som tycker att den nuvarande fastighetsavgiften är orättvis eftersom den är regressiv.

I och med januariavtalet finns en överenskommelse om en skattereform. Den ska bland annat kunna bidra till att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt. Några detaljer kring skattereformen har i det här läget inte lästs fast, men jag är övertygad om att alla frågor kommer att komma upp på bordet. Det gäller även fastighetsavgiften och dess utformning.

Anf. 35 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! När alliansregeringen tog bort fastighetsskatten var det många runt om i landet som drog en lättnadens suck. Otaliga exempel på hur människor drabbades av fastighetsskatten hade diskuterats i medierna en lång tid. Jag tror nog att alla kunde ställa upp på att den var orättvis och drev människor från hus och hem.

Kristdemokraternas dåvarande partiledare Göran Hägglund sa bland annat att man inte kan äta träet på huset, för att ge en bild av att människor med små inkomster fick en väldigt hög fastighetsskatt för att de bodde på

fel ställe – ett ställe eller en ort där deras familj kanske hade bott i generationer.

Sedan dess, i mitten på 2000-talet, har fastighetsskatten varit död i den politiska debatten, ända tills för ett tag sedan. Den verkar alltmer ingå i en ekvation för att öka skattebördan för människor och kunna betala statens framtida utgifter.

Jag vill hävda att man mer diskuterar fastighetsskatten bara i ekonomiskt syfte i form av ökad skatt, inte i fördelningspolitiskt syfte eller utifrån tanken att ingen bör kunna äga sin egen bostad, utan helt cyniskt i kronor in till statskassan.

Jag har även sett intervjuer med regeringsföreträdare som inte avfärdar tanken på en ny fastighetsskatt, utan lite öppet säger att i en skatteöversyn är allt uppe på bordet.

Både det tidigare systemet och dagens system baseras på taxeringsvärden. Men då inget tak existerade i det gamla systemet hade fastighetsskatten i dag varit dråpslag för många, inte minst då den senaste taxeringen på flera håll i landet ökade kraftigt. I Göteborg ökade den med 34 procent och i Västra Götaland med 27 procent.

För ett genomsnittligt småhus i Göteborg, med ett marknadsvärde på 5 miljoner kronor, skulle en återinförd fastighetsskatt med modell utifrån det tidigare systemet uppgå till 38 000 kronor om året. Värt att understryka är också att en del vill att motsvarande skatt även ska gälla bostadsrätter.

För mig personligen är det en stor skillnad mellan den tidigare fastighetsskatten och den fastighetsavgift som finns i dag. Det finns en koppling till att avgiften som betalas i dag ska ses utifrån att en fastighetsägare åtnjuter en del saker från samhället som man bör kunna vara med och medfinansiera, till exempel brandförsvaret. Den kopplingen fanns inte till den tidigare fastighetsskatten. Den tidigare fastighetsskatten hade heller ingen koppling till inkomst. Den slog lika hårt mot den som hade låg inkomst som mot den som hade hög inkomst i ett område.

Jag vill fråga finansministern om hon kan försvara att man ens har en sådan chockhöjning av skatten för husägarna med på bordet i en framtida skattediskussion eller om det inte borde vara lika bra att avfärda den direkt så att vi kan diskutera andra skatter i stället.

Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Larry Söder säger att det finns en logik i att det finns ett tak för fastighetsskatten på grund av att det finns vissa saker man åtnjuter. Då är det viktigt att ha klart för sig att när man genomförde skattereformen 1990–1991 var det en helt annan logik för hur fastighetsskatten såg ut.

Å ena sidan hade du ränteavdrag, som ju finns kvar, där du får göra avdrag för räntor för de lån du tar på din fastighet. Å andra sidan hade man då en fiktiv avkastningsskatt på fastigheten i form av fastighetsskatten. Där menar man att det fanns en logik i skattesystemet.

Nu har man tagit bort fastighetsskatten, men ränteavdragen är kvar. Då har vi de facto ett skattesystem som gynnar låntagande på ett sätt som man menade inte var rimligt i varje fall 1990–1991. Det kan vara en av förklaringarna till att vi ser en ökad skuldsättning bland hushållen. Det var den logiken som låg bakom hur det såg ut tidigare.

Larry Söder säger att man måste se det fördelningspolitiskt. Ser man fördelningspolitiskt hur avgiften ser ut i dag är den tydligt regressiv. Om

man tittar på vad som har hänt sedan Kristdemokraterna var med och drev att man skulle avskaffa fastighetsskatten har man i 160 av landets kommuner fått en högre avgift i dag än när man avskaffade den gamla skatten. Kostnaderna har ökat med över 50 procent i bland annat Gällivare, Pajala och Arjeplog. Där bor som vi alla vet inte jättemånga höginkomsttagare. I 65 kommuner betalar man däremot mindre än vad man gjorde före 2008. Det är kommuner som Nacka, Vellinge och Täby. Störst minskning är det i Lidingö och Danderyd där kostnaderna har halverats. Fördelningsprofilen på Kristdemokraternas reform var mildt sagt inte klockren.

Däremot har regeringen inte drivit att man ska återinföra fastighetsskatten. Samtidigt kommer jag inte att hindra någon från att lägga upp den på bordet. När vi nu ska diskutera en skattereform som helhet kommer naturligtvis alla frågor att komma upp på bordet. Det kan säkert vara så att någon kommer att lyfta fram även fastighetsskatten.

Samtidigt är det viktigt att alla eventuella förändringar som man gör i en skattereform måste man se till att vara mycket varsam med. Att köpa en fastighet är ett av de största beslut som människor fattar under sitt liv. Därför kan politiken oavsett vilka beslut man fattar inte göra det på ett sådant sätt att man drar undan mattan för enskilda hushåll.

Anf. 37 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! En återinförd fastighetsskatt skulle kraftigt öka skatten jämfört med dess nivåer 2007, vilket har sin förklaring i att priserna på bostadsmarknaden skjutit i höjden senaste decenniet. Skulle fastighetsskatten återinföras enligt gamla modellen, 1 procent av taxeringsvärdet, skulle årets småhustaxering chockhöja skatten för många hushåll.

I Halland, som jag kommer ifrån, skulle en återinförd fastighetsskatt innebära en årlig skatt på i genomsnitt 21 500 kronor. Det ska jämföras med 7 800 kronor som är för fastighetsavgiften. Det är givetvis stora variationer mellan länets kommuner. I Kungsbacka skulle en skatt vara 32 200 kronor, i Varberg 22 600 kronor och i Halmstad 20 200 kronor. Även för småhusen i Hylte, som är länets minsta kommun, skulle det bli en ökning – med 1 365 kronor.

Jag vill nog hävda att boendet inte är någon handelsvara som vilken annan som du kan sälja eller köpa när du vill. Det är din boning där du känner dig hemma och trygg och där du vet att du kan finnas för en tid framåt. Då kan man helt enkelt inte sälja fastigheten bara för att den ligger på fel plats.

Jag blir genuint orolig när finansmarknads- och bostadsminister Per Bolund i förra veckan uttalade sig om framtida förändringar inom skatteområdet för bostadsmarknaden. Han sa till Svenska Dagbladet att det kommer att bli stora reformer på bostadsmarknaden. Det skapar inte det lugn på bostadsmarknaden som jag tror skulle behövas för att bygga fler bostäder, snarare tvärtom.

Eftersom fastighetsavgiften nu inbringar mer intäkter än den gamla fastighetsskatten gjorde – hur man än räknar är det så – innebär det givetvis att en förändring är en ökad börda för fastighetsägarna. Då vi vet att flertalet av medborgarna vill äga sitt eget boende menar jag att det är fel väg att gå.

Vi hörde finansministern säga att regeringen inte kommer att driva frågan om fastighetsskatten. Ska jag se det som en viljeinriktning – att regeringen faktiskt inte vill införa en fastighetsskatt? Jag skulle vilja att finansministern talar om detta, alldeles oavsett vad andra partier lägger upp eller inte lägger upp på bordet. Det är regeringen jag frågar, och det skulle vara intressant att veta om regeringen har några planer över huvud taget på att införa fastighetsskatten. Jag tror att det är många småhusägare som skulle vilja veta det.

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Fastighetsavgiften inbringrar mer intäkter än den gamla fastighetsskatten, som numera är avskaffad. De som betalar mer är alltså de som bor i landets glesbygdskommuner. Den fastighetsskatt som Kristdemokraterna har drivit igenom har en tydlig storstadsprofil. Höjningen gäller de människor som bor i de glesbefolkade delarna av vårt land, där kollektivtrafiken inte fungerar, som vi har talat om tidigare här i eftermiddag. Det är de som har fått en höjd fastighetsskatt, medan alla de som bor på solsidan i Lidingö och Danderyd har fått en sänkning. Det var det som blev resultatet av Kristdemokraternas reform.

Finansmarknadsminister Per Bolund har sagt att det blir stora reformer på bostadsmarknaden. Jag är övertygad om att han då i huvudsak talar om bostadsbyggandet, där vi vill genomföra viktiga reformer för att vi snabbare ska kunna bygga nya bostäder. Det handlar till exempel om att snabbare och enklare kunna producera liknande hus i en och samma kommun utan att behöva gå igenom samma stora tillståndsprocess varje gång man bygger liknande fastigheter. Det skulle kunna vara någonting som snabbar upp byggandet. Att på olika sätt underlätta för dem som har ett industriellt byggande att få fram mer mark och snabbare planprocesser är andra viktiga och stora reformer på bostadsområdet.

Vad gäller fastighetsskatten har jag varit finansminister i fyra och ett halvt år, och vi har inte återinfört den gamla fastighetsskatten. Det är inte heller någonting som vi socialdemokrater har gått till val på. Jag har sagt att inför skattereformen kommer jag inte att hindra någon från att lägga upp en fråga på bordet. Jag kommer inte att utesluta saker i förväg, utan här kommer vi att kunna titta på helheten.

Något som är oerhört viktigt är dock att ha stor omsorg om och respekt för alla hushåll som har genomfört ett bostadsköp – som är det största ekonomiska beslut man någonsin fattar – och för den bostadssituation som enskilda hushåll befinner sig i. Jag delar uppfattningen att bostäder inte är en vara vilken som helst som man under nya förutsättningar bara kan byta mot en annan bostad. Här är det viktigt att ha stor omsorg om situationen för enskilda hushåll.

Anf. 39 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Det är glädjande om Per Bolund, som är bostadsminister, nu inte talar om skatteförändringar när det gäller bostadsbyggande utan bara om andra typer av reformer. Jag är glad för det, för vad bostadsbyggandet inte behöver just nu är ambivalens när det gäller vilka skatter som finns, vilka skatter som är på gång och vilka kostnader det faktiskt blir för husägare i slutändan.

82 procent av Sveriges befolkning vill bo i ett eget hem som de själva äger, och jag tror att det är precis som finansministern säger: De vill ha långsiktiga spelregler, och de vill veta vad som händer i framtiden. Då kan man inte bara slänga in en sak som fastighetsskatten och tro att den går obemärkt förbi.

Jag tolkar ändå finansministerns svar som att hon inte kommer att gå med på en fastighetsskatt i dessa förhandlingar över huvud taget. Om det är något annat parti som driver frågan kan finansministern givetvis inte göra någonting åt det, men regeringens uppfattning är alltså att det inte kommer att bli någon fastighetsskatt under mandatperioden. Jag är glad för detta förtydligande, och jag tror att också småhusägarna är väldigt glada över beskedet. Då kan man fortsätta framåt och hoppas på att det blir långsiktiga spelregler efter den skattedebatt som har förts.

Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Låt mig återigen förtydliga att jag inte i förväg tänker säga vare sig bu eller bä till någonting i den skattediskussion som har förts. Om man ska genomföra en stor skattereform tror jag inte att det är läge att gå in och låsa fast sig i den ena eller den andra positionen. Här är det viktigt att ha alla bollar uppe i luften för att kunna ta ett brett och samlat grepp.

Det jag säger är att allting som vi kommer att genomföra kommer att göras med stor omsorg om enskilda företag och hushåll som bedriver olika verksamheter eller som till exempel har fattat ett stort investeringsbeslut. I alla förändringar som sker kommer vi att beakta vilka konsekvenser detta får för hushåll och för företag runt om i hela landet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2018/19:150 om skattereformen

Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Kjell Jansson har frågat mig om jag kan garantera att jag inte kommer att verka för att återinföra förmögenhetsskatt eller arvs- och gåvoskatt och om jag avser att höja det totala skattetrycket i Sverige med den skattereform som ska genomföras.

Delar av regeringens politik bygger på januariavtalet. I avtalet finns en överenskommelse om en omfattande skattereform. Reformen ska bland annat öka sysselsättningen och antalet arbetade timmar med sänkt skatt på jobb och företagande och stärka Sveriges konkurrenskraft. Den ska samtidigt utjämna dagens växande ekonomiska klyftor och långsiktigt trygga välfärden.

Några detaljer kring skattereformen har i det här läget inte låsts fast, men jag är övertygad om att alla frågor kommer att komma upp på bordet. En sådan stor reform måste självklart också ha en rimlig fördelningspolitisk profil. Behovet av en skattereform är något jag har pekat på länge. Att vi nu kan komma igång är bra, och arbetet vi har framför oss är viktigt.

Anf. 42 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Tack för svaret, finansministern! Jag ställde två frågor: Kan finansministern garantera att hon inte kommer att verka för att återinföra förmögenhetsskatt och arvs- och gåvoskatt? Och avser finansministern att höja det totala skattetrycket i Sverige med den skattereform som ska genomföras? Jag finner inte att jag har fått svar på någon av frågorna.

Sverige har världens högsta skattetryck och EU:s tredje lägsta tillväxt just nu. Skattetrycket måste ned för att vi ska få hjulen att snurra i näringslivet. Sverige är det land i Europa som är mest exportberoende av alla. Därför undrar jag: När kommer skattereformen? Finansministern är svaret skyldig när det gäller om förmögenhetsskatten och arvs- och gåvoskatten kommer att införas eller inte.

Arbetet med en ny skattereform har signalerats under en längre tid. Det gäller även punkt 4 i januariöverenskommelsen. Jag undrar: Vilka partier kommer att få vara med i denna arbetsgrupp? Blir det bara partierna som har gjort upp om JÖK:en, eller blir det även oppositionen?

Jag vill också höra om finansministern är nöjd med att Sverige har världens högsta skattetryck, i synnerhet på arbete? Jag ställer frågan med tanke på att när vi vill att folk ska sluta röka och konsumera alkohol höjer vi alkohol- och tobaksskatten. Varför har vi då så höga skatter på arbete i Sverige? Det är min fråga. Tyskland, exempelvis, har mycket lägre skatter och inte sämre välfärd än vad Sverige har.

Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag blev lite tagen av påståendet om den tyska välfärden. Jag talade just med en tysk väninna vars mamma inte har lika god skattefinansierad äldreomsorg som min mamma har. Det ser lite olika ut.

Om vi nu ska tala om skatt på arbete har Sverige däremot högre sysselsättningsgrad än Tyskland trots våra skatter på arbete. Vi har den högsta sysselsättningsgrad som något EU-land någonsin har haft. Det, om något, bevisar väl att ekvationen inte är riktigt så enkel som Kjell Jansson ger vid handen. Här handlar det naturligtvis om hur man tar ut skatt men också om vad man använder skattepengarna till. Det kan till exempel vara äldreomsorg, så att jag kan stå här och debattera snarare än att vara hemma och ta hand om min gamla mamma – vilket jag i och för sig också gärna gör.

Skattereformen kommer du inte att få några svar om. Det är för tidigt. Vi är precis i inledningsfasen, och jag tror inte att det är bra att inleda ett så stort arbete med att utesluta enskilda skattefrågor. Det fick riksdagsledamoten höra även i den förra interpellationsdebatten. Jag kommer att hålla detta öppet.

Exakt hur utformningen av arbetet kommer att se ut är vi heller inte klara med. Det kommer vi att komma fram till. Jag har däremot hört från Moderaterna att de inte tycks vara särskilt intresserade.

Anf. 44 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Jag får fortfarande inget svar av finansministern på frågorna. De är obesvarade.

Det är intressant att finansministern tar upp äldreomsorgen. Det kanske inte är det skepp vi ska skryta mest om i den här kammaren. Det är stora brister i äldreomsorgen på många håll i Sverige. Det finns också bra exempel, men fortfarande är det stora brister. Det vet finansministern också.

Inte minst gäller det de kommuner och de regioner som Socialdemokraterna styr ute i landet.

Fastighetsskatten har vi redan tagit upp, men det är också intressant hur finansministern tänker om 3:12-reglerna och bränsleskatterna inför en sådan här skattereform. För företagare är ändå 3:12-reglerna en form av dubbelbeskattning. Först betalar man skatt på vinsten i sina bolag, och när man sedan ska ta ut pengarna får man betala skatt en gång till.

Det har på sista tiden kommit två rapporter från Svenskt Näringsliv och Timbro som tar upp det här med skatterna. Det vore intressant att höra hur finansministern ser på de rapporterna, där man vill ha en annan form av skatteväxling än den som föreslås i JÖK:en. Här föreslås i stället att man höjer momsen på vissa belopp och sänker skatten på arbete.

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det finns absolut stora problem med äldreomsorgen i Sverige. Att göra som Moderaterna gjorde den 1 januari och sänka skatten med 20 miljarder är *inte* ett sätt att stärka äldreomsorgen.

När det gäller frågorna kring skattereformen är det arbetet och hur det exakt ska utformas som sagt precis i sin linda. Än mindre vet vi vad som kommer att komma ut av det. Det är inte klart. Där finns inga svar att ge än, och därför kan jag heller inte ge några.

Anf. 46 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Jag kan konstatera att finansministern inte kommer att ge några besked i den fråga jag ställt, precis som i den förra interpellationsdebatten. Vi får väl fortsätta att interpellera och fråga. Jag tycker ändå att finansministern är svaret skyldig här i kammaren, både till riksdagen och till våra invånare.

Jag vill också säga att hög skatt inte alltid är förknippat med hög kvalitet i välfärdstjänsterna. Man kan se i kommunerna hur skattesatserna skiljer och vad man lägger på olika välfärdssektorer som skola och äldreomsorg. Det är inte alltid höga kostnader ger högre kvalitet. Det är lätt att tro det. Jag vill hävda att det är mer avgörande hur man styr verksamheten.

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Självklart är det viktigt hur man styr välfärdens verksamheter, men har man inte de resurser som krävs finns det ingen styrning i världen som hjälper. Vår personal i hemtjänsten, som springer på minutscheman, kan inte springa snabbare. I takt med att vi nu blir fler äldre handlar det om att säkerställa att det finns resurser så att våra äldre kan ha en trygg vardag. Det går aldrig om den skattesänkarpolitik som Moderaterna har röstat igenom skulle fortsätta.

Vi är inledningen av att göra en skattereform. Det är ett arbete som precis har påbörjats. Då är det inte rimligt att jag står i kammaren och svarar på vad som kommer att komma ut av den processen, som kommer att ta flera år. Då går det inte att genomföra en skattereform. Om man ska ha de kraven kan man aldrig inleda större arbeten för att göra förändringar. Syftet med större förändringar och långsiktiga arbeten är ju just att göra någonting nytt. Då ska man inte ha alla svaren i början. Då vore det ju bara att göra så.

Det handlar om att lägga ett pussel för hur vi kan skapa ett långsiktigt hållbart skattesystem som både ger goda drivkrafter till arbete och företagande och styr bättre miljömässigt, samtidigt som vi har en bra fördelningsprofil. Det är det arbetet som nu ska genomföras, och innan det är klart kommer jag inte att sätta käppar i hjulet för arbetet genom att stå här och utesluta enskilda förändringar. Det vore inte att ta ansvar för det långsiktigt hållbara skattesystemet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2018/19:152 om företagsskatter

Anf. 48 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman har frågat mig dels vad jag avser att vidta för åtgärder för att säkerställa att konsekvenserna av den nya skattebördan på datorhallar inte får betydande negativa effekter, dels vad jag avser att göra för att förhindra att skattebördan på svenska företag ökar under mandatperioden.

Regeringen har under flera år arbetat med att ge datacenterbranschen goda förutsättningar. Efter förslag från regeringen har energiskatten först sänkts för den som förbrukar el i en datorhall, och därefter har definitionen av datorhall utvidgats så att fler datacenter omfattas. Skattesänkningen och utvidgningen har inneburit att branschen har en skattemässigt gynnad position.

Skatteverkets ställningstagande handlar om vem som anses förbruka elen i en datorhall och därmed är berättigad till skattenedsättningen. I en situation där ett företag hyr in sin utrustning i ett annat företags datorhall anser Skatteverket att det är hyresgästen som anses förbruka elen och kan ansöka om återbetalning av energiskatten. Innebördens av Skatteverkets ställningstagande är således att energiskatten är nedsatt även i detta fall. Jag kommer att följa frågan om de administrativa effekterna för företagen.

När det gäller Niklas Wykmans andra fråga vill jag börja med att påpeka att den här regeringen under förra mandatperioden lade fram förslag om nya skatteregler för företagssektorn som bland annat innebar en sänkning av bolagsskatten samtidigt som skatteplanering med interna och externa lån försvårades. Sänkningen kommer att ske i två steg under den här mandatperioden, och det första steget togs redan nu vid årsskiftet.

Regeringen har också lämnat ett förslag till riksdagen om att underlätta för generationsskiften i fåmansföretag. Förslaget innebär att det kommer att vara samma skatt vid en överlåtelse av ett fåmansföretag till en närstående som till en utomstående.

Anf. 49 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Vi fick höra en något styltig uppläsning av svaret från finansministern – kanske inte riktigt den passion och glöd som jag hoppas på från en finansminister när det kommer till svenskt företagande, svenskt entreprenörskap och svenskt jobbskapande, men i alla fall.

Kärnan i den här frågan, fru talman, är den osäkerhet som finansministern med tillhörande myndigheter sprider kring att investera, kring att driva

företag och kring att skapa arbetstillfällen för att skapa ekonomisk tillväxt och bygga stora, starka skattebaser som gör att vi kan finansiera vår välfärd när hon gång på gång kommer med olika typer av hot eller implicita hot mot möjligheten att driva företag och investera i Sverige.

Detta med serverhallarna är *ett* exempel. Under alliansregeringen inleddes ett arbete för att göra Sverige konkurrenskraftigt och attraktivt för dem som vill driva nya typer av innovativa företag, men nu är det oklart vilka villkor som gäller. Det har också gällt vårdtjänsterna, där Skatteverket har kommit med ett beslut om att man plötsligt ska få mycket högre moms, vilket hindrar många som är verksamma i branschen. När finansministern presenterade förslaget som skulle underlätta generationsskiften i fåmansbolag kunde finansministern inte låta bli att samtidigt hota alla svenska entreprenörer med att det nog runt hörnet också låg en stor skatthöjning.

Den här retoriken, Magdalena Andersson, leder till att skötseln av Sverige inte är så bra som den borde vara. Den leder till att vi inte får den tillväxt, de arbetstillfällen eller de nya företag som vi skulle kunna ha haft. Nu kan finansministern givetvis säga: Jo, men det har gått bra för Sverige under den tid jag har varit finansminister. Och det är i någon mån sant. Magdalena Andersson har dragits framåt med klackarna i marken av en mycket stark global konjunktur. Det är klart att det har hjälpt också ett land som Sverige, hur mycket elände som finansministern än har försökt hitta på vid sidan av.

Däremot får man en annan bild när man jämför oss med andra länder för att se om Sverige bättre har klarat av att ta vara på högkonjunkturen än vad andra länder har gjort. Svaret på det är entydigt nej. Det är mot bakgrund av detta som min fråga till finansministern ställs, nämligen kombinationen av att göra små förbättrande åtgärder och sedan hela tiden hota med att stora försämringar och stora skatthöjningar väntar runt kröken.

När man tittar på hur det har gått för Sverige ser man att det i jämförelse med andra länder gått så dåligt att regeringen till och med har avskaffat sina egna mål. Finansministern hade ett mål om att vi skulle ha den lägsta arbetslösheten i EU. Det gick så dåligt med det målet att finansministern avskaffade det. Det finns inte ens en gång kvar efter att vi har fallit som en sten i den här statistiken efter Magdalena Anderssons skatte- och bidragshöjarpolitik.

IMD mäter entreprenörskap och innovationsförmåga hos länder, och där har vi halkat ned från femte till nionde plats. I World Economic Forums mätning av förmågan att vara innovativa har vi också tappat. När EU-kommissionen nu gör sina prognoser om ekonomisk tillväxt är vi förvisso inte längre sämst men tredje sämst. När det kommer till bnp per capita är det numera allmänt och brett känt att Sverige har akuta problem med den ekonomiska tillväxten. Ändå, herr talman, lägger finansministern ständigt fram olika hot om skatthöjningar som komma ska, och hon sköter inte sina myndigheter på ett sådant sätt att de som investerar i Sverige får förutsägbara villkor.

Anf. 50 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Niklas Wykman efterlyser mer passion. Nu brukar inte interpellationsdebatter vara de mest passionerade tillställningarna, men Niklas Wykman är välkommen när jag förstamajtalar på Norra Bantorget.

Då kommer han att få höra passion också vad gäller möjligheten att driva företag och skapa jobb i Sverige.

Jag vill påpeka att vi socialdemokrater var tydliga med, när jag var ekonomisk-politisk talesperson och långt före Moderaterna, att vi ville ha en sänkt skatt på datorhallar. Jag är glad att Moderaterna sedan i regeringsställning tillsatte en utredning och ändrade sig i den frågan. Sedan har vi under den här regeringen kunnat genomföra först nedsättningen och sedan också utvidgningen.

Niklas Wykman tycker att jag skulle styra min myndighet mer. Jag vet att om jag gjorde det skulle Niklas Wykman eller någon annan moderat i stället anmäla mig för ministerstyre. Vi har självständiga myndigheter som gör förtydliganden kring lagstiftningen, och det finns naturligtvis möjlighet för företag att överklaga om de tycker att det görs en felaktig tolkning.

Niklas Wykman menar att vi har gjort små förbättringar för företagen. Det kan man värdera som man tycker. På många företag som jag träffar tycker man däremot att den företagsskatteomläggning som har genomförts är viktig. Det var ett arbete som påbörjades på den tid som Niklas Wykman var på Finansdepartementet, som vi sedan kunde fortsätta och som innebär att man breddar basen men sänker skatten för företagen. Nu har vi skattesänkningar samtidigt som vi minskar möjligheterna för skattefusk med olika avdrag. Det är någonting som är angeläget.

När jag träffar företag är det framför allt två saker som man pekar på. Den ena är brist på arbetskraft och den andra att den arbetskraft man hittar har svårt att flytta dit där jobben finns. Här har regeringen kommit med viktiga åtgärder både vad gäller att bygga ut Kunskapslyftet så att fler ska kunna ta de jobb som växer fram och att ett investeringsstöd för bostäder, som Moderaterna vill avskaffa, nu kommer att kunna vara kvar så att det kan byggas fler hyresrätter.

Om man tittar på hur det ser ut över några år är den ekonomiska utvecklingen i Sverige god. Vi ligger lite tidigare i konjunkturcykeln än många av de andra EU-länderna. Det gör att vi har gått in i en avmattningsfas tidigare än de andra länderna. Däremot gick vi in i konjunkturuppgången tidigare än de andra länderna gjorde. På några års sikt ligger alltså Sverige gott till i tillväxtligan.

Anf. 51 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Att Sverige gick in tidigt i en högkonjunktur kan ju ha att göra med att alliansregeringen förberedde en stark återhämtning i Sverige med jobbskatteavdrag, åtstramad bidragssystem, stärkta drivkrafter att arbeta, sänkt bolagsskatt och ökade incitament att investera och driva företag i Sverige. Att Sverige nu går ur högkonjunkturen tidigare än andra länder kan ha att göra med att Magdalena Andersson har gjort precis tvärtom och tagit ned drivkraften att arbeta, höjt skatten på att arbeta, försvårat för företag att växa och hotat med att införa nya typer av skatter, regleringar och bördor när det gäller att skapa arbete i Sverige. Att vi lämnar högkonjunkturen tidigare kan bero på att Magdalena Andersson hotar hela Sveriges viktiga basnäring med höjda drivmedelsskatter, att flygskatter införs och också ska höjas, enligt regeringen, vad jag kan förstå, och att hon dessutom inför kilometerskatter och säger att vi nu ska lägga 15 miljarder kronor extra på att skapa arbetstillfällen och driva industri runt om i vårt land.

Det kan, herr talman, finnas ett samband mellan att vi gick in i högkonjunkturen tidigare för att dåvarande regering drev en jobb- och företagsvänlig politik och att vi lämnar högkonjunkturen tidigare för att den här regeringen bedriver en bidragsvänlig och företagsfientlig politik. Det kan finnas ett sådant samband.

När finansministern får frågan av mig om myndigheter som skapar osäkerhet och lägger bördor på dem som vill skapa arbete, driva ekonomisk tillväxt och säkra skattebaser i Sverige slår hon ifrån sig och säger: Det kan jag inte göra någonting åt. Men sanningen är att finansministern visst kan göra någonting åt det, fullt legalt och fullt rimligt, utan att för den skull göra sig skyldig till ministerstyre. Det kan göras genom att man ändrar lagar och förtydligar regler eller genom att man skriver regleringsbrev till myndigheterna där man förtydligar vad som är deras uppdrag. Men Magdalena Andersson gör ingenting av detta utan låter myndigheter skapa dåliga förutsättningar för dem som vill bedriva verksamhet i Sverige. Ta ansvar, Magdalena Andersson – gör ditt jobb, och skyll inte ifrån dig!

Jag kan inte förstå hur man som finansminister inte reagerar kraftfullt mot att vi enligt IMD och World Economic Forum tappar konkurrenskraft och innovationsförmåga gentemot omvärlden. När man noterar att vi har den tredje lägsta ekonomiska tillväxten i hela Europeiska unionen, att vi har väldiga problem med produktivitet och ekonomisk utveckling per person i vårt land och att vi i kategori efter kategori gällande utveckling och förändring hamnar bland de sämsta länderna borde man väl som finansminister agera. Man borde lägga fram paket, ändra lagar, göra avregleringar och göra det enklare att starta och driva företag runt om i hela landet. Man borde sänka skatter på investeringar och innovation och skapa bättre förutsättningar för den högre utbildningen, för forskning och för mer dynamik i vår ekonomi så att vi kan få råd med den bästa välfärden, den bästa äldreomsorgen och den bästa sjukvården.

Herr talman! Den här finansministern gör tvärtom och hotar med ännu mer av de skatter som redan tynger Sverige när det gäller att bo utanför storstäderna, när det gäller vår basindustri, skogsindustri och gruvindustri och när det gäller att starta nya bolag och att vara entreprenöriell. Här hotas ständigt med nya skatter. Magdalena Andersson har inte missat ett enda tillfälle att prata om att hon vill höja skatten för entreprenörer och företagare.

Tror finansministern verkligen att vi kommer att bryta denna negativa utveckling som vi har befunnit oss i under finansministerns regeringstid genom att göra ännu mer av det som har visat sig vara dåligt?

Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att under de år som jag har varit finansminister har det skapats 350 000 fler jobb i Sverige. Ungefär 250 000 av dem är i det privata näringslivet, men väl så viktigt är att 100 000 är i våra viktiga välfärdsverksamheter. Sysselsättningsgraden är den högsta som någonsin har uppmätts i något EU-land, och andelen personer som lever på olika former av transfereringar är den lägsta sedan 1980. Detta har skett samtidigt som vi har betalat av på statsskulden, som nu är den lägsta sedan 1977.

Under de här åren har Sverige också klättrat i en lång rad internationella undersökningar vad gäller bland annat ekonomins funktionsätt och konkurrenskraft.

Det här är en politik som vi vill fortsätta att utveckla under de kommande åren. Då handlar det dock inte, som Moderaterna drev igenom, i huvudsak om generella skattesänkningar, utan nu handlar det om att se till att det som företagen efterfrågar, nämligen utbildad arbetskraft, bostäder och infrastruktur, också levereras. Det kommer regeringen att göra med det arbete som vi bedriver.

Vi genomför också förbättringar där vi bland annat, som jag påpekade, inte bara sänker bolagsskatten utan också underlättar för generationsskiften i småföretag. Det finns många ytterligare förslag som vi skulle kunna berätta om, bland annat bättre förutsättningar att driva företag i glesbygd via den bredbandsutbyggnad som nu får ytterligare resurser i vårändringsbudgeten.

Det här är en politik som vi kommer att fortsätta att utveckla för att säkerställa goda förutsättningar för både stora och små företag att verka runt om i hela landet.

Anf. 53 NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Ingen som är seriös och påläst förnekar att Sverige har befunnit sig i en stark högkonjunktur tillsammans med hela övriga omvärlden. För ett exportberoende land som Sverige är det självklart att det har en positiv inverkan på sysselsättningsutveckling, investeringar och så vidare.

Men det finansministern inte vill prata om är att det inte har haft en lika positiv inverkan i Sverige som det har haft i andra länder. Andra länder har nämligen haft en bättre politik, medan vi har haft en sämre politik. Om man har en segelbåt och hissar segel är det inte så konstigt att man åker framåt. Men de andra åker snabbare framåt än vad vi gör, eftersom vi har hissat ett sämre segel. Vi har hissat Magdalena Andersson, helt enkelt, och då tar det sig inte.

Vi har tappat när det kommer till entreprenörskap, när det kommer till innovation och när det kommer till hur omvärlden ser på oss som ett land att vara verksam och investera i. Här har finansministern staplat problem på problem och lagt börda på börda på de personer som vill driva företag, skapa arbete och bygga skattebaser som ska finansiera välfärden här i Sverige.

Det har handlat om skattehöjningar på arbete och på att utbilda sig. Det har handlat om att låta myndigheter tolka lagar och regler på ett sätt som gör det ännu krångligare att vara verksam här, och det har handlat om att utvisa företags spetskompetens på ett helt orimligt sätt utan något agerande från regeringen. Vi ser nu hur myndigheter skapar problem för vårdtjänster, för sjukhus utanför storstäderna och för möjligheterna att driva innovativa serverhallar i Sverige. Vi ser hur finansministern ständigt hotar entreprenörskap med höjda skatter.

Det här, Magdalena Andersson, kommer inte att leda till att jobben blir fler. Det kommer inte att leda till att tillväxten blir högre. Det kommer inte att leda till att vi får starkare skattebaser i Sverige, utan det kommer att gå precis som det gjorde när Magdalena Andersson var statssekreterare med ansvar för skatter: Det blir sämre för Sverige.

Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Så här har det låtit från Niklas Wykman i fyra och ett halvt år. Under den tiden har jobben blivit fler, och arbetslösheten har sjunkit. Andelen personer på transfereringar har minskat, tillväxten har varit god och statskulden har minskat. Det är en politik som vi avser att fortsätta bedriva.

Ser man tillbaka några år på andra jämförbara länder har tillväxten i Sverige varit god. Vår sysselsättning är högst i Europa, och våra statsfinanser är bland de starkaste i Europa.

För företagen är det viktigt med ett gott företagsklimat. Regeringen kommer att fortsätta att arbeta för att stärka företagsklimatet, inte bara för våra stora bolag utan också för de små vad gäller en lång rad frågor.

Det handlar om att komma till rätta med arbetskraftsbristen, det handlar om infrastrukturen, det handlar om bostäderna och det handlar om stöd vad gäller exportsatsningar för de små bolagen. Det handlar om bredbandsutbyggnad runt om i hela landet, och det handlar om att säkerställa att det finns välfungerande vägar att transportera sig på också när man bor långt ut i landet. Det är en lång rad frågor.

Det här är ett arbete som har burit frukt. Det ser vi i vår goda utveckling och också i det faktum att vi har klättrat i en lång rad internationella undersökningar gällande företagande och konkurrenskraft jämfört med när Niklas Wykman satt i Finansdepartementet.

Vi fortsätter denna utveckling, och så får vi se hur det låter fortsatt under mandatperioden. Det ser jag fram emot!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2018/19:153 om kemikalieskatten

Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Tobias Andersson har frågat mig vilket värde regeringen ser i att höja och utvidga kemikalieskatten samt om regeringen kan redogöra för om skatten nått sitt syfte gällande minskad användning av flamskyddsmedel i elektronikprodukter, alternativt minskad konsumtion av desamma.

Först och främst vill jag poängtera att den skatteintäkt på 2,4 miljarder som Tobias Andersson refererar till inte överensstämmer med de av regeringen uppskattade skatteintäkterna. Siffran presenterades i Kemikalieskatteutredningens betänkande, som överlämnades i mars 2015, och baseras på det förslag som presenterades där. Utformningen av skatten ändrades delvis inför införandet, och regeringens uppskattning av skatteintäkterna var lägre.

Syftet med skatten är att minska tillförseln av farliga ämnen i människors hemmiljö och därigenom skydda människors hälsa. Regeringen bedömer att en väl avvägd höjning av kemikalieskatten kan ge den inledningsvis lågt satta skatten ökad styrning i den riktningen.

Skattens syfte är inte att användningen av flamskyddsmedel i elektronik ska upphöra utan att användningen ska drivas mot mer miljö- och hälsovänliga alternativ.

Anf. 56 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

Jag vill börja med att uppmärksamma finansministern på att jag är helt på det klara med syftet bakom skatten. Jag står även bakom syftet som sådant. Det säger sig självt att vi måste skydda människors hälsa från farliga ämnen. Här råder mig veterligen ingen oenighet bland Sveriges alla partier.

Däremot råder det stor oenighet kring kemikalieskattens effektivitet och konsekvenser, detta sett till två separata aspekter: dels de rent ekonomiska aspekterna, dels miljö- och hälsoaspekterna. Det är min och olika berörda aktörers bestämda uppfattning att kemikalieskatten som den är utformad i dag begränsar svensk konkurrenskraft och är ineffektiv sett till potentiella positiva miljö- och hälsoaspekter.

Detta är på intet sätt ny kritik utan kritik som lyfts vid förarbetet, vid införandet och nu åter i samband med regeringens annonsering av höjning och utökning i januariöverenskommelsen.

Handelns utredningsinstitut har tidigare beräknat att mellan 600 och 1 400 arbetstillfällen redan har gått förlorade i Sverige som en konsekvens av den kemikalieskatt som Magdalena Andersson nu höjer, en direkt konsekvens av att denna skatt slår ensidigt mot svenska handlare samtidigt som de utländska undantas.

Den svenska marknaden är, för att uttrycka det milt, för marginell för att någon av de stora elektronikjättarna ska låta sin produktion påverkas av regler som Magdalena Andersson inför här. Då det samtidigt råder global konkurrens sett till prissättning blir det naturligt att konsumenterna väljer att importera sin elektronik i stället för att vända sig till sin lokala elektronikhandel, varpå jobb och momsintäkter går förlorade i Sverige. Detta är ett faktum som finansministern självklart är mycket väl medveten om.

Det är därför direkt märkligt att man från regeringens sida inte försökte omarbeta skattens utformning i samband med den annonserade höjningen. Efter annonseringen genomförde dock Handelns utredningsinstitut åter en beräkning som pekar på att en höjd kemikalieskatt skulle leda till ett försäljningsbortfall på uppemot 6 miljarder kronor och därmed ännu fler förlorade arbetstillfällen inom svensk handel.

Men även om vi ponerar att konsekvenserna inte alls blir så drastiska är och förblir skatten direkt skadlig för vårt näringsliv. Jag skulle vilja fråga finansministern, herr talman, om hon delar bilden av att kemikalieskatten ensidigt slår mot det svenska näringslivet. Om finansministern inte delar den bilden ber jag henne förtydliga sig.

Med den frågan ställd konstaterar jag att statsrådet även är svaret skyldig rörande vilket ekonomiskt värde hon ser att skatten genererar.

Min avslutande fråga i detta inlägg, herr talman, blir därutöver huruvida statsrådet ämnar försöka vidta åtgärder på EU-nivå för att inte ensidigt försämra svenska företags konkurrensförmåga på det sätt man gör nu.

Anf. 57 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag är väl medveten om de studier som Handelns utredningsinstitut har gjort. Det är viktigt att påpeka att det inte är så att de har studerat effekterna av skatten, utan de har gjort en teoretisk beräkning med ett annat elasticitetsantagande än vad utredningen gjorde. De antaganden

utredningen har gjort gäller inte för handeln. Regeringen gjorde en annan bedömning i samband med propositionen och när skatten infördes.

Det kan också vara viktigt att påpeka att Handels utredningsinstitut är betalat av de handlare som kan påverkas av skatten. Det är viktigt att ha med sig när man refererar till det.

Tror vi att jättarnas produktion kommer att påverkas av att Sverige har en sådan skatt? Nej, det tror jag inte. Däremot kan den påverka svenska konsumenters val av produkter. Syftet med skatten är att styra valen från de produkter som innehåller mycket farliga kemikalier till att i stället välja de produkter som innehåller en mindre mängd skadliga kemikalier och där det finns sådana alternativ på marknaden.

Skulle skatten styra den globala produktionen av kylskåp? Nej, det tror jag inte. Däremot kan vi styra vilka kylskåp som säljs i Sverige.

Att skatten inte kan tas ut av utländska företag är, precis som Tobias Andersson påpekar, inte helt optimalt. Det hade varit bättre om man hade kunnat göra det. Jag är öppen för att titta på olika alternativa möjligheter. Samtidigt är det viktigt att påpeka att det handlar om att en privatperson köper ett kylskåp direkt från ett annat företag, till exempel från Danmark, och då står privatpersonen för kostnaden för transport, som rimligen är betydligt högre än den för transport av varor till en affär i Sverige. Det är inte orimligt att anta att transportkostnaden för enskilda personer kan vara så pass mycket högre att den överväger den ökade kostnaden av skatten.

Anf. 58 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Tack, återigen, för svaret från finansministern!

Nu är det inte bara fråga om Handels utredningsinstitut, utan i princip samtliga remissinstanser avstyrkte förslaget. Det är trots finansministerns svar för mig lika uppenbart att kemikalieskatten, så som den är utformad, begränsar konkurrenskraften för svenskt näringsliv. Det är något som inte vägs upp av de potentiella skatteintäkter som skatten genererar åt Magdalena Andersson att förbruka.

Givet detta tänker jag i detta anförande därför lämna den ekonomiska aspekten och i stället gå över till vad regeringen påstår är syftet med skatten och dess utformning. Det ligger självklart i regeringens intresse att försöka marknadsföra kemikalieskatten som en livsviktig miljöskatt som ska rädda Sveriges invånare från en ond bråd kemikaliedöd. Det är dock en bild jag ämnar nyansera något, herr talman.

Varken Magdalena Andersson eller någon annan företrädare för regeringen har enligt min uppfattning kunnat uppvisa någon form av seriöst bevis på att kemikalieskatten har minskat användningen av de kemikalier den påstås bekämpa. Magdalena Andersson beskriver detta i rent hypotetiska termer.

De ämnen regeringen önskar minska spridningen av är nämligen redan kontrollerade och reglerade genom olika förordningar, inte minst EU:s Reachförordning, som omfattar i princip alla kemiska ämnen. Enligt förordningen ska de som producerar eller importerar produkter som innehåller kemiska ämnen registrera dessa hos Europeiska kemikaliemyndigheten. Ämnen som inte registreras där får inte heller släppas ut inom EU.

En ytterligare viktig aspekt i denna redan existerande förordning på området är att den lägger bevisbördan på producenten och på importören. De måste med andra ord bevisa att kemikalierna inte är skadliga – inte

tvärtom. Utöver detta kan EU förbjuda kemikalier, alternativt kräva särskilda tillstånd för dem. Varför denna EU-förordning inte är tillräcklig och vilken potentiell ytterligare nytta regeringens kemikalieskatt gör på området har Magdalena Andersson ännu inte kunnat ge svar på, herr talman.

Oavsett detta råder stora brister i kemikalieskattens utformning, vilket flertalet aktörer belyst före mig. Skatten är baserad på varans vikt och inte på mängden skadliga kemikalier. Man gör inte heller någon uppdelning utifrån miljö- och hälsorisken i ett ämne, utan skatten är lika oavsett faran i den berörda kemikalien. Därutöver drabbas även produkter som helt saknar berörda kemikalier av skatten. Som tidigare nämnts kan en konsument kringgå skatten genom e-handel från utlandet.

Med andra ord, i motsättning till vad Magdalena Andersson påstår, finns inga för mig tydliga incitament för svenska konsumenter att köpa kemikaliefri elektronik – i den utsträckning det ens är möjligt. Med detta i åtanke vill jag åter ge finansministern möjligheten att svara på om skatten nått sitt syfte gällande minskad användning av flamskyddsmedel i elektronikprodukter alternativt minskad konsumtion av desamma. Kan finansministern ge något exempel på en produkt, en produktgrupp eller för den delen ett företag som ändrat sin produktsammansättning utifrån regeringens önskemål? Jag tror inte det, men jag hör gärna ett sådant exempel. Alternativet är att ge tydliga konkreta exempel på varför konsumtionen skulle bli annorlunda för svenska konsumenter när man enkelt kan kringgå skatten så som den är utformad.

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Kemikalieskatten, liksom många andra skatter, är alltid en balans mellan att ha en exakt precision i beskattningen och att den ska vara administrativt hanterbar. Så är det naturligtvis också med den här skatten. Vi har försökt skapa en skatt som är administrativt hanterbar för både handlare och Skatteverket. Det innebär att det finns en del förenklningar i skatten som gör att den får mindre precision än den annars skulle ha haft. Det är en balans man alltid måste ha. Vår bedömning är att skatten så som den är utformad har hamnat på rätt balans. Jag är naturligtvis beredd att lyssna på andra förslag på en mer krånglig men mer preciserad skatt.

Skatten har funnits i ungefär ett och ett halvt år. Vår bedömning är att det är för tidigt att utvärdera skatten, men det ska naturligtvis göras när skatten har verkat under lite längre tid. Det som är viktigt att påpeka är att syftet med skatten är att förändra konsumentens val. När Tobias Andersson eller jag väljer mellan olika kylskåp är tanken att skatten ska ge ett incitament att välja ett kylskåp som innehåller en mindre andel farliga kemikalier än ett med större andel farliga kemikalier.

Vi vet att kemikalier i vår hemmiljö är skadliga, inte minst för barn. Där har vi politiker ett ansvar att försöka styra valen till mindre farliga produkter. Det blir också ett slags konsumentupplysning till människor att produkten kan vara bättre för din närmiljö. Det är av omsorg om våra barn och ungdomar som vi vill ha skatten så att andelen farliga ämnen i hemmiljön ska minska.

Anf. 60 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Trots att finansministern hävdar att syftet är att ta hand om de barn som riskerar att utsättas för dessa kemikalier kan hon inte ge ett enda exempel på en produktgrupp, en produkt eller ett företag som har ställt om sin produktserie som en konsekvens av skatten. Inte heller kan hon visa att konsumtionen de facto har justerats till mer kemikaliefria produkter, vilket inte är konstigt eftersom skatten inte är utformad på det sättet. Den är utformad utifrån vikt, inte utifrån volymen eller mängden kemikalier. Vad Magdalena Andersson hoppas på kommer självklart aldrig att bli fallet så länge man inte gör en justering.

Vad jag också tycker är direkt anmärkningsvärt är att finansministern påstår att hon inte kan ge konkreta exempel som en konsekvens av att skatten funnits i endast ett och ett halvt år. Då är det väl direkt ansvarslost, herr talman, att trots att man inte kan utvärdera skatten vill höja densamma. Att man kan vilja höja en skatt, och därmed riskera en försämring av något som man ännu inte utvärderat, är för mig helt huvudlost.

Jag har full förståelse för om Magdalena Andersson väljer att inte lyssna på mig i denna fråga. Vad jag tycker är märkligare är dock att regeringen inte heller lyssnar på Svenskt Näringsliv, Näringslivets Regelnämnd, Teknikföretagen, Företagarna, Almega, Småföretagarnas Riksförbund, Elektronikbranschen, Dataspelsbranschen, Telekomföretagen och alla andra remissinstanser som avstyrkt förslaget.

Herr talman! Jag vill åter be finansministern ge ett exempel på en produkt, en produktgrupp eller för den delen ett företag som ändrat sin produkt sammansättning utifrån regeringens önskemål. Om finansministern inte kan göra det tycker jag att hon åtminstone måste ge exempel på eller argument för varför vi konsumenter ska förändra vår konsumtion. De argumenten finns dock inte givet skattens utformning. Det är det jag vill få finansministern att förstå.

Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Nu är det ju den enskilda konsumentens val vi är ute efter. Det är när man står och väljer mellan de olika mobiltelefonerna, kylskåpen eller tv-apparaterna. Det är det vi är ute efter med denna skatt – det val som du som individ gör. Det är det vi vill förändra så att den som väljer att köpa en produkt ska välja den som har lägre skatt och därmed också mindre mängd farliga kemikalier. Det är det som är syftet.

Jag ser fram emot att vi när skatten har funnits lite längre kommer att kunna utvärdera vilka val de enskilda individerna har gjort och i vilken utsträckning skatten har styrt tillräckligt mycket bort från farliga ämnen.

Tobias Andersson menar att vi borde lyssna mer på de näringslivsorganisationer som finns i Sverige. Det gör vi ofta. Men det är viktigt att också lyssna på dem som inte har kapitalstarka intressen bakom sig, till exempel barn och ungdomar och deras närmiljö. Det är viktigt att värna om. När man träffar dessa organisationer är det också viktigt att tänka på att de naturligtvis arbetar för sina syften och att vi som politiker har ett större allmänsyfte att bry oss om, nämligen närmiljön och hemmiljön för barn och ungdomar. För mig är det viktigt att ta det ansvaret.

Sverigedemokraterna tycks ha en annan syn. Näringslivsintressena får en allt större tyngd i Sverigedemokraternas politik och argumentation. Det är en tydlig resa Sverigedemokraterna har gjort under de senaste åren – man går mer och mer i riktning mot att vara företrädare för de människor i Sverige som har mycket höga inkomster och stort kapital.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2018/19:184 om politisk aktivism bland myndighetsanställda

Anf. 62 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Kjell-Arne Ottosson har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att medborgarna – i synnerhet areella näringsidkare – ska känna förtroende för att myndigheterna, utan hänsyn till egna intressen, arbetar för att verkställa de demokratiskt fattade beslut som är tillämpliga för respektive verksamhet.

Låt mig först säga att det naturligtvis är av största vikt att medborgarna har ett högt förtroende för förvaltningsmyndigheterna och deras anställda. Vid en internationell jämförelse står sig Sverige mycket väl när det gäller avsaknad av korruption och oegentligheter. Men det innebär inte att det inte finns risker. Myndigheterna måste alltid vara uppmärksamma på omständigheter som kan leda till att deras opartiskhet ifrågasätts.

Enligt regeringsformen utövas den offentliga makten under lagarna. Denna rättsliga grundsats gäller för all offentlig verksamhet. En anställd i kommunal eller statlig verksamhet måste därför följa gällande författningar. Vidare måste den så kallade objektivitetsprincipen följas. Allas likhet inför lagen respektive saklighet och opartiskhet är hörnstenar i den. En anställd får alltså inte låta egna politiska åsikter, intressen, godtycke eller liknande påverka hur arbetet i den offentliga förvaltningen utförs.

Den nya förvaltningslagen, som trädde i kraft i somras, innehåller tydliga jävsregler för förvaltningsförfarandet. Reglerna bidrar till att garantera att objektivitetsprincipen får genomslag i den offentliga förvaltningen. En betydelsefull del av regelverket är också förbudet mot förtroendskadliga bisysslor i lagen om offentlig anställning.

Rätten att överklaga beslut till domstolar eller andra organ respektive möjligheten att vända sig med klagomål till Justitieombudsmannen, JO, eller Justitiekanslern, JK, är rättssäkerhetsgarantier för en medborgare som anser att myndigheter inte har iakttagit opartiskhet och saklighet eller på annat sätt har agerat felaktigt. Jag kan också nämna rätten att begära ut allmänna handlingar från förvaltningsmyndigheterna och ett öppet klimat med fria och granskande medier som viktiga delar av det här systemet.

Det bör i sammanhanget erinras om att synpunkter på hur en offentligt anställd har agerat i ett enskilt fall kan behöva vägas mot det grundlagsreglerade skyddet av mänskliga rättigheter, som yttrande- och föreningsfriheterna. JO och JK redovisar på sina hemsidor en omfattande praxis som kan ge stöd och vägledning i de avvägningarna.

Regeringen har under senare tid kommit med flera åtgärder för att förstärka arbetet med en god förvaltningskultur, präglad av tilliten till en rätts-säker och effektiv statsförvaltning. I Värdegrundsdelegationens slutrapport *Att säkerställa en god statsförvaltning* föreslog delegationen att alla nyanställda i staten skulle få en introduktionsutbildning, i vilken de bland annat skulle ges kunskap om de grundläggande rättsprinciper som gäller i staten. Mot den här bakgrunden och efter riksdagens tillkännagivande om en obligatorisk introduktionsutbildning för statligt anställda gav regeringen i början av mars ett utökad uppdrag till Tillitsdelegationen i den här frågan.

Varje förvaltningsmyndighet har det yttersta ansvaret för att driva arbetet framåt och vidta åtgärder för att hantera risker och sårbarheter kopplade till att kunna upprätthålla en god förvaltningskultur. En viktig del i det ansvaret är att använda de interna och externa resurser som finns för ändamålet, till exempel Statskontorets webbaserade verktyg för dilemmadiskussioner. Regeringen känner stort förtroende för dem som arbetar i offentlig förvaltning och för att offentliga förvaltningsuppgifter sköts på ett sakligt och korrekt sätt. Det kommer att vara ett fortsatt angeläget uppdrag för regeringen att med olika former av insatser understödja detta arbete.

Anf. 63 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Herr talman! Tack för svaret!

Det krävs tillit från myndigheterna om det ska gå bra för våra landsbygdsföretag inom de areella näringarna. För att myndighetsutövning ska uppfattas som bra måste den vara rättsäker och kompetent. Man ska uppleva gott bemötande och god service.

Många myndigheter anser att de har god myndighetsutövning medan många av dem som har kontakt med myndigheterna i sina jobb anser att så inte är fallet – ibland tyvärr snarare raka motsatsen. Vi fick höra en del skrämmande berättelser när vi tidigare i april hade Skogens dag här i riksdagen. Det visar att det inom vissa myndigheter finns en oerhört lång väg att gå innan man kan få den tillit man önskar.

Herr talman! I sitt svar säger statsrådet följande:

”Låt mig först säga att det naturligtvis är av största vikt att medborgarna har ett högt förtroende för förvaltningsmyndigheterna och deras anställda. Vid en internationell jämförelse står sig Sverige mycket väl när det gäller avsaknad av korruption och oegentligheter. Men det innebär inte att det inte finns risker. Myndigheterna måste alltid vara uppmärksamma på omständigheter som kan leda till att deras opartiskhet ifrågasätts.”

Det är bra att ministern ser problemet. Jag hoppas verkligen att ministern också tar problemet på största allvar, för även om Sverige står sig bra ser vi att våra landsbygdsföretagare i många lägen står inför en växande kontrollapparat, långa handläggningstider, regelkrångel och motstridiga besked. Ibland går det över huvud taget inte att veta hur en enskild företagare ska göra för att göra rätt. Det är inte säkert att myndigheterna ens kan svara på frågan.

Okunskap och osäkerhet är en sak, men när man som privatperson eller företagare upplever att tjänstemän agerar enligt en egen agenda och inte enligt de lagar och föreskrifter de ska följa blir missstron stor. Detta är ett betydande problem för många av oss som är verksamma på landsbygden.

Vattendirektivet tolkas i direkt kontrast till EU-kommissionens uttalande innebörd. Det visar sig bero på tjänstemän som samtidigt är aktiva i föreningen Älvräddarna, som ivrar för utrivning av fördämningar.

Luciatåg i skolorna stoppas utan föregående politisk diskussion eller beslut.

Ett antal formellt partioberoende tjänstemän på ett departement skriver ett brev som ifrågasätter nästa regering eller regeringsunderlag.

Anställda inom socialförvaltningen i en kommun kräver att nämndens förtroendevalda ordförande avsätts på grund av ett olämpligt uttalande.

Skogsstyrelsen tvingar skogsägare att stämna staten för att de ska få de ersättningar de har rätt till.

Vapenlicensansökningar avslås med hänvisning till icke existerande regler om vapnets utformning.

Naturvårdsverket sätter egna miniminivåer för antalet vargar, vilka avviker från de politiska besluten.

En naturbevakare på länsstyrelsen är samtidigt på sin fritid aktiv som skogsaktivist och undervisar i hur man kan stoppa avverkningar.

Listan kan göras ganska lång. Jag förstår att ministern inte kan gå in på enskilda ärenden. Det är inte heller mitt syfte att vi ska diskutera det i dag. Mitt syfte med att nämna enskilda ärenden är att illustrera bredden av fenomenet myndighetsaktivism och att diskutera fenomenet på en övergripande nivå.

Herr talman! Ska myndigheterna få den respekt de själva önskar måste de faktiskt damma av det gamla ämbetsmannaidealet och leva upp till det. Vi bör skapa förutsättningar för kompetenta personer med hög integritet att jobba inom myndigheterna. Medborgarna ska kunna lita på att myndigheterna inte driver egna agendor.

I sitt svar säger ministern följande: ”Vidare måste den så kallade objektivitetsprincipen följas. Allas likhet inför lagen respektive saklighet och opartiskhet är hörnstenar i den. En anställd får alltså inte låta egna politiska åsikter, intressen, godtycke eller liknande påverka hur arbetet i den offentliga förvaltningen utförs.”

Tyvär, herr talman, ser vi med all önskvärd tydlighet att så inte alltid är fallet i dag. Anser statsrådet att regeringen gör nog, eller behöver mer göras?

Anf. 64 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack, Kjell-Arne Ottosson, för engagemanget i denna fråga! Det är nyttigt för svensk statsförvaltning att dessa frågor diskuteras i denna kammare. Ska Sverige kunna fortsätta att vara det framgångsrika land vi definitivt har varit under det senaste århundradet när det gäller offentlig förvaltning, människors tillit till de offentliga institutionerna och demokratiska institutioners motståndskraft krävs det nämligen att vi kontinuerligt jobbar aktivt med dessa frågor. Vi får inte nöja oss med att konstatera att vi relativt sett har små problem jämfört med andra länder utan måste ständigt höja ambitionerna och kontinuerligt jobba med att förstärka de offentliga institutionernas motståndskraft mot oegentligheter, korruption och en rättstillämpning som strider mot de principer som fastslås i vår grundlag.

Faktum är, herr talman, att vi när det gäller de statsanställda har ett mycket starkt skydd för förenings-, meddelar- och yttrandefriheten. Detta skydd går mycket längre än i andra länder och har historiska rötter; det går tillbaka ända till 1700-talet, i vissa fall. Jag är övertygad om att skyddet för bland annat meddelarfriheten har betytt väldigt mycket för att svensk förvaltning kunnat bygga upp denna motståndskraft mot oegentligheter.

Men självklart innebär inte dessa grundläggande fri- och rättigheter att statstjänstemän kan gå utöver lagen eller låta sin privata åsikt påverka inriktningen på rättstillämpningen i strid med lagens mening. Därför har vi också i vår grundlag tydliga ställningstaganden gällande opartiskhet och saklighet i samband med rättstillämpningen. Det finns ett antal mekanismer i vår lagstiftning som har till syfte att skydda just dessa principer. Man kan bland annat nämna det regelverk vi har för bisysslor och andra bestämmelser i bland annat förvaltningslagen och kommunallagen.

Jag är dock övertygad om att regeringen och hela statsmakten även behöver jobba förebyggande för att upprätthålla en god förvaltningskultur. Mot denna bakgrund valde vi att fortsätta Värdegrundsdelegationens arbete, som påbörjades under förrföra mandatperioden.

Vi har, som jag också berättade i interpellationssvaret, gått vidare med frågan om en obligatorisk grundutbildning för statstjänstemän. Detta handlar i grund och botten om att försvara, upprätthålla och i vissa fall kanske till och med återupprätta statstjänstemannarollen. Detta kräver att vi gör en ordentlig satsning på introduktionsutbildningar och över huvud taget vidareutbildningar om den statliga värdegrunden, som bygger på de principer som fastslås i vår lagstiftning och inte minst i vår grundlag.

Parallellt med detta behöver också ledningarna i våra myndigheter jobba kontinuerligt med att lyfta denna typ av etiska frågor i verksamheten och få medarbetarna att delta i diskussioner om bland annat intresseavvägningar och avvägningar mellan olika rättigheter och skyldigheter som en statstjänsteman kommer i kontakt med. Jag vet att man i de myndigheter där ledningarna lyft dessa frågor, jobbat aktivt med dem och fått medarbetarna att delta i diskussionerna ser att den goda förvaltningskulturen försvaras på ett effektivt sätt.

Svaret på frågan, herr talman, är alltså: Nej, vi behöver göra ännu mer.

Anf. 65 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det är glädjande att statsrådet vill kämpa vidare och har höga ambitioner. De exempel jag läste upp visar nämligen att detta verkligen krävs.

Statsrådet tog upp föreningstillhörighet. Föreningsfriheten är jätteviktig – där delar jag absolut statsrådets mening och har ingen annan tanke. Men det är ändå väldigt viktigt att trycka på att föreningstillhörighet inte får tillåtas påverka eventuell myndighetsutövning så att den enskilde lider skada. Det är jätteviktigt att vi klarar att hålla vattentäta skott däremellan.

Statsrådet nämner också Värdegrundsdelegationens rapport, där man bland annat skriver om den obligatoriska introduktionsutbildningen och att regeringen gav Tillitsdelegationen ett utökat uppdrag gällande denna fråga i början av mars. Jag skulle vilja fråga statsrådet när det förväntas bli verkstad av detta. Att ge ett utökat uppdrag är en sak, men det måste bli verkstad av det hela.

Detta handlar om introduktionsutbildning. Vi har också dem som är gamla i gården och har jobbat på myndigheterna länge. Hur ska vi nå dem med dessa utbildningsinsatser för att få med även dem på banan när det gäller det ämbetsmannaideal vi har varit inne på? Vi kan inte bara rikta oss till dem som är nya. Vi har som sagt andra som har jobbat länge, och där ser vi att det finns problem med detta. Detta är mina frågor till statsrådet.

Anf. 66 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Kjell-Arne Ottosson lyfter en viktig fråga: När ska detta göras? Det ska göras under denna mandatperiod. Det är också därför vi har gett Tillitsdelegationen i uppdrag att ta fram en gemensam utbildning för statstjänstemän. Behovet finns där, och jag delar Kjell-Arne Ottossons åsikt att detta behov inte bara finns för de nyanställda i staten. Vi behöver jobba kontinuerligt också gentemot befintliga medarbetare i svenska staten för att aktualisera frågor som rör avvägningar mellan olika intressen och principer som fastslås i vår grundlag.

Svenska staten är något annat än privata företag eller politiska föreningar. Svenska statens verksamhet och agerande bygger på ett antal grundläggande rättsprinciper som fastslås i vår grundlag. Vi måste värna det unika i staten: att staten faktiskt har en skyldighet att när den utövar makt lägga privata åsikter åt sidan och utgå från opartiskhet och saklighet, baserat på den lagstiftning som denna kammare beslutat om.

Mer återstår alltså att göra på detta område. Vi ska dock komma ihåg att vi ändå är ett av världens bästa länder vad gäller god förvaltning. Men vi kan inte nöja oss med detta utan måste fortsätta att jobba med dessa frågor.

Denna problematik och denna frågeställning tangerar frågan om korruption. Det är ju också ett brott mot saklighet och opartiskhet när statstjänstemän eller offentligt anställda beslutar i strid med lagstiftning eller påverkas otillbörligt.

Detta är en fråga som är viktig för regeringen, så vi har lagt ned mycket energi på att utveckla det förebyggande arbetet mot korruption och förstärka opartiskhet och saklighet i samband med myndighetsutövning. Jag tar gärna emot fler idéer om vad vi kan göra för att värna detta.

Anf. 67 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Herr talman! Tack, statsrådet, för ytterligare svar! Det gläder mig som sagt att statsrådet verkligen ser allvaret i dessa frågor och vill jobba vidare.

Vi har några tillkännagivanden från riksdagen, bland annat om introduktionsutbildning, som vi har nämnt. Det finns även ett tillkännagivande om nya regler om tjänstemannaansvar, som behandlades i KU 2017/18. Mig veterligen har det inte presenterats några svar på det. Jag hoppas att det snart kommer svar så vi ser att detta inte bara är ord utan att det verkligen blir verkstad när det gäller dessa frågor. Som jag sa i min inledning drabbar ju detta näringsidkare, inte minst på landsbygden. Där är det många som upplever det som ett mycket stort problem att man inte kan lita på myndigheterna.

Där har alltså statsrådet absolut ett jobb att göra, och jag förväntar mig att statsrådet gör det. Utifrån den debatt vi har haft här är jag faktiskt förhoppningsfull. Jag vill tacka så mycket för statsrådets svar.

Anf. 68 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack, Kjell-Arne Ottosson, för denna viktiga debatt!

Frågan om det straffrättsliga ansvaret för statligt anställda hanteras av min kollega Morgan Johansson och ligger utanför mitt ansvarsområde. Självklart är dock även detta en viktig frågeställning. Vi har redan straffrättsliga regelverk som berör detta.

Jag är övertygad om att det viktigaste här är att jobba förebyggande. Det handlar om att aktivt arbeta för att upprätthålla en kultur i offentlig förvaltning.

Vi kommer en bit på väg med hårda verktyg, straffrättsliga regler och tydliga bestämmelser, men i grund och botten är det inte detta som bygger kulturen, utan det är den tradition som har gällt i svensk förvaltning i många årtionden som har skapat den höga grad av tillit som vi har i vårt land. Ska vi kunna upprätthålla denna tradition krävs det aktiv handling.

Självklart är våra myndighetschefer viktiga här. De har det yttersta ansvaret för arbetet i respektive myndighet. Men regeringen bär ändå ansvaret för helheten, åtminstone när det gäller de myndigheter som lyder under regeringen.

Vi har prioriterat de här frågorna under förra mandatperioden. Vi kommer att fortsätta att prioritera dem under den här mandatperioden. Precis som riksdagsledamoten nämnde har nu under mars månad beslut fattats om introduktionsutbildningar, men det kommer säkerligen att krävas fler insatser för att värna saklighet och opartiskhet i den svenska staten. Jag ser fram emot fortsatt dialog med riksdagen i den här frågan.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2018/19:182 om livsmedelsstrategins konkreta resultat

Anf. 69 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Magnus Oscarsson har frågat mig på vilket sätt lönsamheten ökar för enskilda jordbrukare som ett resultat av regeringens arbete med livsmedelsstrategin.

Regeringen delar bedömningen att jordbrukets lönsamhet är en viktig fråga, och den inställningen genomsyrar hela vårt arbete med livsmedelsstrategin som antogs av riksdagen 2017. Den innebär att en tydlig linje är förankrad för livsmedelspolitiken fram till 2030, vilket handlar om att verka för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där den totala produktionen ökar.

Förra regeringen beslutade om en handlingsplan för livsmedelsstrategin med åtgärder för ca 1 miljard kronor som sträcker sig till 2020. Här ingår bland annat satsningar för att stödja branschen att samordna sig för att samverka kring forskning och innovation och stöd till utvecklingen av inkubation inom livsmedel för att fler kommersiellt gångbara produkter ska nå marknaden genom till exempel nya företag, licensiering eller utveckling av existerande företag.

Som Magnus Oscarsson säkert har noterat kom nyligen Jordbruksverkets årsrapport *Utvärdering och uppföljning av livsmedelsstrategin*, där man har tittat på konkurrenskraftens utveckling under perioden 2011–2016 utifrån företagets lönsamhet. Verket konstaterar att trots att förädlingsvärdet har ökat har konkurrenskraften i livsmedelskedjan försämrats, framför allt inom primärproduktionen och livsmedelsindustrin. Detta visar på betydelsen av den livsmedelsstrategi som riksdagen beslutade om 2017. Som jag ser det är det i dag för tidigt att uttala sig om exakt på vilket vis livsmedelsstrategin har påverkat lönsamheten för enskilda jordbrukare, då det rör sig om ett långsiktigt arbete med sikte på 2030.

En del i det fortsatta arbetet för en ökad produktion, konkurrenskraft och lönsamhet i livsmedelskedjan är främjandet av en ökad livsmedelsexport. Regeringen fattade den 7 februari 2019 ett beslut om medel till Sveriges export- och investeringsstöd för en fortsatt förstärkt satsning på svensk livsmedelsexport 2019. Min förhoppning är att denna satsning kommer att ge svenska företag bättre förutsättningar att exportera och därigenom ge resultat genom fler jobb och ökad tillväxt i hela livsmedelskedjan.

För 2020 och framåt ska en ny handlingsplan för livsmedelsstrategin tas fram. Den nya handlingsplanen kommer att vara en viktig del i det fortsatta arbetet med att stärka livsmedelskedjans lönsamhet. Genom arbetet med strategin kan vi stärka svensk livsmedelsproduktion, från jord och hav till bord. En bärande del i genomförandet är att politik, myndigheter, akademi och bransch krokar arm och gemensamt tar sig en de möjligheter som finns för att nå de uppsatta målen i livsmedelsstrategin. Det samarbetet vill jag gärna utveckla under mandatperioden.

Jag ser att den svenska livsmedelskedjan har en stor potential som är viktig att utnyttja. För att det ska ske måste vi säkerställa att det finns förutsättningar för företagen i livsmedelskedjan att fortsätta utvecklas. Konkurrenssituationen jämfört med andra länder, utmaningarna kring innovation och kunskapsutveckling samt ytterligare regelförenklingar är viktiga frågor som jag ser all anledning att fortsätta arbeta med.

Som jag tidigare har konstaterat är frågan om jordbrukets konkurrenskraft en helt central aspekt i livsmedelsstrategin, vilket i sin tur är en väsentlig del av bondepaketet.

Avslutningsvis: Min ambition är att under denna mandatperiod föra vidare det arbete som inletts av min företrädare och ta viktiga steg mot livsmedelsstrategins övergripande mål – en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen i Sverige ökar.

Anf. 70 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr talman! Tack, landsbygdsministern, för svaret! För en dryg månad sedan hade jag och Kristdemokraterna mjölkens dag här i riksdagen. Mjölkens dag kom till därför att mjölkbönder hörde av sig till mig och berättade att lönsamheten för mjölkproduktionen var mycket dålig. I år var det femte gången. Vi hade ungefär 100 deltagare från hela landet.

Mycket har hänt sedan den första mjölkens dag. Det har varit både upp- och nedgångar i mjölkpriset, men tyvärr är fortfarande huvudproblemet att lönsamheten är på tok för dålig.

Vi har ett läge i EU där alla länder utom ett producerar mer mjölk, nämligen Sverige. Antalet mjölkföretag här har minskat. Det är nu nere i 3 351. Det är ett par månader gamla siffror, så det är säkert mindre nu, tyvärr. Självförsörjningsgraden när det gäller mjölk är nere på 72 procent. Jag måste säga att jag är djupt oroad över utvecklingen.

Vad mjölkbönderna säger när de kommer hit till riksdagen och när man är ute och besöker dem är alltid samma sak: Vi måste få konkurrera på samma villkor som övriga bönder i EU.

Jag var själv med och förhandlade fram livsmedelsstrategin. Det kändes, tyckte jag, som ett nytt kapitel som skrevs. Det var positivt med tal om att utveckla jordbruket i stället för att avveckla. Bara detta är ju fantastiskt, tycker jag. Vi talar om att stärka jordbruket, minska regelbördan och att öka lönsamheten och Sveriges självförsörjning när det gäller livsmedel.

Men nu har det gått två år. Det är oroväckande tyst från regeringen, måste jag säga. Den strategi som var så viktig och som vi talade så mycket om nämns inte med en stavelse i regeringsförklaringen.

Min fråga till landsbygdsministern är: Vad tänker ministern göra? Bönderna säger till mig: Magnus, det är som vanligt bara en massa ord! Men vad är strategin, så att det inte bara känns som tomma ord, fru minister? (forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 17 (forts.) Svar på interpellation 2018/19:182 om livsmedelsstrategins konkreta resultat

Anf. 71 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Det blir alltid en utmaning när man har haft ett långt uppehåll och ska försöka komma ihåg de frågor som ställdes före uppehållet. Men jag gjorde lite anteckningar, så jag gör ett försök. Sedan får Oscarsson fylla i om jag har glömt eller missat något.

Ledamoten lyfte upp lönsamheten för mjölkbönder. Jag noterade också att han lyfte upp sitt eget initiativ: mjölkens dag. Jag vill egentligen bara börja med att säga att jag tycker att det är ett fantastiskt bra initiativ. Jag kan också nämna att det finns en skogens dag, där jag själv medverkat. Den här typen av initiativ där man också inom riksdagens ramar tar ett ansvar för att ha en diskussion och en dialog med både politiken och berörda intressenter är någonting som jag tycker är väldigt positivt. Jag vill passa på att ge en eloge för det i detta sammanhang.

När det gäller mjölk och den utveckling som har varit på det området, som var det som jag noterade att ledamoten specifikt lyfte upp för att exemplifiera i sitt anförande, kan jag konstatera att det är korrekt att Sverige har ett antal olika åtgärder som syftar till god djurhållning och ökad kvalitet. Det handlar exempelvis om obligatoriska beteskraav och ett högre djurskydd än vad många andra länder har. Min mening är dock att det är någonting som är bra, för det ger en ökad kvalitet. Det ger också premiumprodukter som vi inte hade haft annars. Det här är någonting som vi ska vara stolta över, och jag uppfattar att det finns ett stort politiskt mandat för detta i kammaren. Jag hör få människor som tycker att vi skulle rucka på det eller bli sämre på djurskydd än vad vi är i dag.

Däremot är det självklart viktigt att vi säkerställer att svenska bönder kan få betalning för det mervärde som det skapar att man har den här typen av produktion, som är bättre än andra länders. Då kommer vi osökt och naturligt in på livsmedelsstrategin. Ett av syftena med den är just att man ska ta ett samlat grepp och ha en strategi för hela näringen. Det gäller produktion, ökat förädlingsvärde av produkter, forskning och innovation och ökad effektivitet när det gäller produktion. Det handlar inte minst om att koppla exporten till detta på ett tydligare sätt än tidigare, så att också världen blir en marknad för dessa produkter. Det är då viktigt att vi lyckas saluföra det som vi redan är kända för, för Sverige har ett väldigt högt anseende när det gäller de här frågorna. Då ska vi hjälpas åt att kvalitets-säkra och marknadsföra detta både i Sverige och utomlands på ett sätt som gör att man också får betalt för det här.

Jag kan också konstatera att Arla har lyft upp detta som ett gott exempel. Man vill lyfta upp det mervärde som finns. Förra året, 2018, betalade de ut en specifik kompensation till bönder för det som kallades för som-marmjölk – det handlade med andra ord om att korna betade ute på som-maren – just i syfte att lyfta upp att detta är en premiumprodukt som kostar någonting men som faktiskt också har högre kvalitet.

När det gäller livsmedelsstrategin kan jag konstatera att jag inte instämmer i ledamotens beskrivning, det vill säga att ingenting har hänt, att ingenting händer och att intresset är lågt. Min bild är att det finns en stor uppskattning kring det arbete som är gjort och att det är viktigt att vi håller liv i det när vi nu går in i nästa fas som är handlingsplan nummer två.

Anf. 72 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Sverige självförsörjning i fråga om livsmedel går tyvärr stadigt nedåt och är nu under 50 procent. Vi har ett handelsunderskott på över 50 miljarder. Faktum är att vi här i Stockholm inte skulle klara detta i mer än ungefär två dygn. Sedan är maten slut och hyllorna tomma. I Sverige i övrigt handlar det kanske om sju till tolv dygn. Detta är faktiskt förfärande. Och vi har sagt i livsmedelsstrategin att detta är en del som ska öka.

Jag vill poängtera att man till exempel i grannlandet Finland har sagt att man ska klara självförsörjning i fråga om livsmedel i minst sex månader och upp till ett år. Det är alltså en helt annan politik där när det gäller vad man ska klara vid en kris eller ett angrepp.

Jag tycker att det är ett väldigt bekymmersamt läge. Och i det läget väljer regeringen att arbeta fram ett förslag om att alla kor ska vara i lös-

drift. Jag kan säga att det verkligen inte är något bra förslag att tvinga bönder att bygga om sina stall. I dag är korna uppbundna i hela 45 procent av alla Sveriges mjölkbesättningar. Många av dessa mjölkföretagare kommer inte att bygga om sina stall, utan de kommer att sluta helt med mjölkproduktion.

Ministern tog förut upp hur viktigt det är med djurskydd. Alla vill skriva under på att det är viktigt att vi har ett gott djurskydd. Men denna fråga handlar inte om det, utan den handlar om någonting annat. Då är min fråga till ministern: Hur tänker regeringen agera i frågan om uppbundna kor?

Anf. 73 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Tack så jättemycket, Magnus Oscarsson, för frågan! Nu blir vi väldigt specifika. Man kan prata om övergripande strategier, om regelförenkling och om det arbete som behöver göras inom ramen för EU-arbetet. Vi förhandlar just nu om en ny CAP och så vidare. Till det kommer givetvis olika former av nationella beslut.

Men jag börjar i den ända som Magnus Oscarsson slutade i, nämligen frågan om vad som händer med kravet på att kor ska vara lösgående året om. Jag kan konstatera att det är ett förslag som kom i djurskyddspropositionen i mars 2018. Syftet med det är att det ska vara det bästa för djurets naturliga beteende. Det bedöms också vara mer rationellt än uppbundna system och ge lägre investeringskostnad per djurenhet för större besättningar.

Men med det sagt kan jag säga att det inte är så att vi har landat i att man ska gå vidare med förslaget. Regeringen har gett Jordbruksverket ett uppdrag att utreda konsekvenser av att införa ett sådant här krav. Det uppdraget ska redovisas senast den 1 juli 2019. Innan jag har underlaget om konsekvenserna av detta förslag tjänar det inte jättemycket till, tycker jag, att stå och gissa vad det skulle kunna betyda eller innehålla. Jag tycker snarare att man kan diskutera detta i en ny interpellationsdebatt eller i en annan form när det finns fakta på bordet.

Andemeningen i förslaget är god. Andemeningen handlar om en ökad djurvälstånd. Men vi behöver givetvis ha alla konsekvenser på bordet – det handlar också om vad det får för konsekvenser för näringen – innan vi sätter ned fötterna och fattar ett beslut i frågan.

Anf. 74 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag vill också tacka för att du ändå har en ganska ödmjuk inställning. Det är viktigt.

Jag menar att det här förslaget kommer att inverka negativt på mjölkproduktionen i och med att det i dag är många som har uppbundna kor under vinterhalvåret. Jag tror också att vi kommer att tappa ännu mer av vår självförsörjning. 45 procent är många. Det vore negativt. Jag vädjar till ministern att ta det i beaktande längre fram. Vi får i så fall ställa fler frågor till ministern då.

I M-KD-budgeten har vi sänkt skatten på drivmedel, dieselskatten. Allt det har vi gjort för att försöka stärka konkurrenskraften. Vi tror att det är viktigt att lyssna in.

Ministern talar om 2030. Det känns ungefär som att vi har god tid på oss. Men jag menar att vi inte har den tiden. Det är nu jag önskar att ministern sätter ned foten. Det är nu jag önskar att ministern säger att det

finns två tre fyra fem förslag på vad som kan göras för att åtgärda och som kommer att göra skillnad för bonden på gårdsnivå. Det är viktigt.

Jag önskar innerligt att ministern tar fram förslag så att det verkligen blir skillnad. Det jag hör när jag lyssnar på bönderna är: Magnus, det måste hända saker. Jag är övertygad om att även ministern hör sådana vädjanden.

Tack för en god debatt!

Anf. 75 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Magnus Oscarsson lyfter fram flera viktiga poänger. Jag tror att det finns en ganska stor samsyn om både vikten och värdet av att vi är framgångsrika i fråga om att jobba långsiktigt för ökad konkurrenskraft i det svenska lantbruket och hela livsmedelskedjan.

Min utgångspunkt är att det ska fungera i alltifrån primärproduktion till att vi har en export där vi når ut på nya marknader. Det är i sig en stor del av svaret på hur vi ska kunna få en ökad självförsörjningsgrad. Om inte svenska konsumenter ska betala överpris för en överkapacitet i den svenska livsmedelskedjan måste vi nämligen säkerställa att man har avsättning för produkter i fredstid eller icke kristid, om man nu gör den kopplingen. Jag tror att vi har goda förutsättningar att bli mycket bättre på det.

Värdet på svensk livsmedellexport har ökat de senaste 15 åren. Det är viktigt. Men det är inte tillräckligt, eftersom vi samtidigt tappar exportandelar. Vi behöver alltså ta ett samlat ansvar för att stärka svensk livsmedellexport på nya marknader. Vi har identifierat ett antal viktiga marknader.

Jag tror också att det är viktigt att jobba med sådant som finns på hemmaplan. Regel frågan är en sak som tydligt beskriver ett område där jordbrukare vill se förslag och skillnad på gårdsnivå.

Jag tror att vi behöver jobba med digitalisering. Men vi behöver också jobba med de regler vi har. Här finns ett uppdrag som Tillväxtverket samordnar och där till exempel både Livsmedelsverket och Jordbruksverket ingår. De ska ta fram och redovisa hur de här delarna ska kunna bli mer effektiva, mer kostnadseffektiva och enklare. Jag tror att det är jätteviktigt.

Anf. 76 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om att alltid tala via talmannen och inte använda du, oavsett i vilken debatt man deltar.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 18 Svar på interpellationerna 2018/19:183 och 192 om vargen och dess förvaltning

Anf. 77 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig om jag och regeringen kommer att följa riksdagens beslut rörande rovdjur, om jag anser att Naturvårdsverkets beslut om 300 vargar överensstämmer med riksdagens beslut där den nedre gränsen är 170 individer och om jag avser att agera för att antalet individer av varg inte ska öka i de län där rovdjurstrycket är som störst.

Lars Beckman har också frågat om jag avser att vidta åtgärder för att säkerställa att viltförvaltningsdelegationerna har ett starkt mandat där man kan ta lokala och regionala hänsyn vid sina beslut. Han har frågat om det finns en samsyn i regeringen om att förvalta vargen med jakt och hur det i så fall kommer till uttryck i regeringens åtgärder. Lars Beckman har även frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att ansvariga myndigheter följer riksdagens beslut samt vilka åtgärder jag avser att vidta i tjänsten för att skapa en bred folklig förankring för den svenska rovdjurspolitiken i de regioner som berörs av frågan – där det finns stor andel vargar.

John Widegren har frågat mig vilka åtgärder jag vidtar för att berörda myndigheter ska leva upp till den av riksdagen beslutade vargpolitiken. Han har frågat om det finns en samsyn i regeringen om att förvalta vargen med jakt och hur det i så fall kommer till uttryck samt om jag bedömer att det finns skäl till oro för rovdjursstammarna om landsbygden inte upplever sig hörd i rovdjursproblematiken.

I den av riksdagen antagna propositionen 2012/13:191 *En hållbar rovdjurspolitik* anges att Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus för rovdjursstammarna samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. I propositionen föreslås att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus hos den svenska populationen ska vara 170–270 individer.

I propositionen framförde regeringen att Naturvårdsverket efter riksdagens behandling skulle bedöma var referensvärdet för varg skulle ligga inom det av regeringen föreslagna intervallet och rapportera värdet till EU-kommissionen enligt art- och habitatdirektivet. Inom ramen för denna begränsning rapporterade Naturvårdsverket att referensvärdet för vargpopulationen i Sverige ska vara minst 270 vargar. Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus får sedan inte underskridas. Populationen har dock haft en högre inavelsgrad än vad som anses acceptabelt, och den sårbarhetsanalys som låg till grund för referensvärdet kritiserades för att inte beakta genetiska aspekter.

Dåvarande regeringen uppdrog 2015 åt Naturvårdsverket att utifrån ett brett vetenskapligt underlag uppdatera analysen och, med den nya analysen som grund, utreda vad som krävs för att populationen ska anses ha gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket har utifrån analysen bedömt att det behövs minst 300 vargar och att minst en invandrad varg från Finland eller Ryssland reproducerar sig med en skandinavisk varg varje femårsperiod för att populationen ska ha gynnsam bevarandestatus. Regeringen kan inte ha synpunkter på Naturvårdsverkets vetenskapliga bedömningar i enskilda frågor.

I nämnda proposition framkommer även att när ett rovdjursförvaltningsområde har uppnått miniminivån för en art bör delegering av beslut om licensjakt kunna ske till samtliga länsstyrelser som ingår i förvaltningsområdet utan begränsning. I propositionen anges även att vargens förekomst i renskötselområden och i län med fåbodbruk, intensiv fårskötsel eller skärgårdar i huvudsak ska begränsas till områden där den gör minst skada.

Naturvårdsverket har det övergripande nationella ansvaret för att genomföra den beslutade rovdjurspolitiken. Myndigheten har delegerat rätten att besluta om skydds jakt på varg till de länsstyrelser där varg förekommer. Det är viktigt att dessa beslut fattas regionalt, där man har kunskap om sina lokala förhållanden. Skydds jakt är en viktig del i rovdjursförvaltningen.

För förankring och trovärdighet i förvaltningen behövs lokalt inflytande, till exempel viltförvaltningsdelegationerna. Där finns möjlighet till samråd och faktiskt inflytande i myndigheternas processer. Regeringen värdesätter delegationernas roll, och det lokala inflytandet har nyligen stärkts genom att delegationerna utökats med två representanter för olika lokala intressen. Att ledamöterna ska vara folkbokförda i länet eller, när det är fråga om rennäringens utövare, vara medlemmar i en sameby ska också ses som ett uttryck för lokal och regional förankring.

Under min tid som landsbygdsminister har regeringen vidtagit åtgärder. Till exempel innebär vårändringsbudgeten ett tillskott av medel för olika åtgärder för värdefull natur. Satsningen innebär att Naturvårdsverket och andra centrala myndigheter liksom länsstyrelserna kan fortsätta sitt planerade arbete med bland annat rovdjursinventeringar.

Människor ska kunna leva och bedriva näringar där rovdjuren finns. En livskraftig och aktiv landsbygd behövs för en hållbar utveckling och tillväxt i hela landet.

Anf. 78 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag skrev denna interpellation med anledning av att länsstyrelsen, regeringens myndighet, har föreslagit att antalet föryngringar av varg i vårt län ska öka. Det går emot riksdagens beslut på minst tre punkter. I det beslut som riksdagen har fattat framgick tydligt dels att man ska ta socioekonomiska hänsyn till rovdjurens utbredning, dels att vargen ska vara väl spridd över hela landet och dels, precis som statsrådet sa, att antalet vargar ska uppgå till 170–270 individer.

Det är dessutom viktigt att det finns en god folklig förankring för den svenska rovdjurspolitiken. När jag reser i mitt hemlän, Gävleborg, upplever jag inte att det finns en sådan folklig förankring, och det är djupt olyckligt.

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att vi inte gör skillnad på barn och barn. Vi kunde se när det kom en varg till Stockholm att länsstyrelsen helt korrekt tog ett snabbt beslut om skydds jakt på vargen. Man anförde då socioekonomiska skäl.

Fru talman! I en artikel i Gefle Dagblad från den 21 mars kan man läsa om en man från Limbo:

”Vår treåriga dotter och vår sjuårige son brukar leka på gårdsplanen. Den här gången var de inte ute på tomten. När vargen inte fick tag i något av rådjuren vände den och genade över altanen till ett annat hus när den försökte få tag i ett fjärde rådjur, berättar han.

Enligt honom har vargen varit inne på familjens gårdsplan uppemot fyra gånger.

–Nu vågar vi inte ha ungarna ute på vår egen tomt. Vi måste nästan stå på vakt när de är ute. När det blivit så här så är det något fel på vår rovdjurspolitik. Vi har varg i Sverige och kommer väl alltid ha varg, men min åsikt är att man måste göra något åt vargar som är så här oskygga.”

Personen i fråga ansökte som skyddsjakt, men länsstyrelsen avslog den. I artikeln står det: ”Länsstyrelsen skriver att de baserar sin bedömning på riktlinjer som säger att skyddsjakt bör övervägas först när en eller flera vargar vid flera tillfällen och under en längre tid vistas inom 30 meter från människor.”

Fru talman! Finns det anledning för någon att vara orolig för varg? Det kan vara en intressant fråga. Ja, om vi läser i andra medier kan vi se att i en provins mellan Afghanistan och Kina blev en mor och dotter dödade av en varg. Något år tidigare blev en treåring skadad och dog under en varg-attack.

Fru talman! Jag har stor respekt för dem som bor i mitt län och i andra län och som tycker att det är obehagligt och farligt med varg. Precis som riksdagen fattade beslut om är det därför viktigt att ta socioekonomiska hänsyn och att vargen inte får öka i de län där utbredningen är som störst.

Det är bara att konstatera att det i Gävleborg finns gott om varg. Nu har dock länsstyrelsen sagt att antalet föryngningar ska öka ännu mer. Folk är upprörda och oroliga. Naturligtvis gäller det kanske inte den som bor i centrala Gävle utan den som berörs av vargen och har den på sin altan och som inte törs släppa ut sina barn på gården av rädsla för deras liv. När detta händer, fru talman, kan man konstatera att rovdjurspolitiken inte fungerar. Det krävs förändringar, och det minsta man kan begära är att regeringen och statsrådet ser till att riksdagens beslut följs.

Anf. 79 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Statsrådet läste upp följande: I den av riksdagen antagna propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* anges att Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus för rovdjursstammarna samtidigt som tamdjurs-hållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas.

Har vi då lyckats med detta, fru talman? Nej, det har vi inte. I dag märker vi att det runt om i landet finns en växande oro för rovdjuren och för vad de gör och vilken känsla de bygger upp hos människor som lever tillsammans med dem. Vi ser att livsmedelsstrategin, som är ett oerhört viktigt dokument för oss i Sveriges riksdag, kommer att bli mycket lidande av den nu förda rovdjurspolitiken. Exempelvis finns i Mellansverige en större fårgård som helt enkelt funderar på att lägga ned sin produktion på grund av upprepade vargangrepp och för att man inte blir beviljad skydds-jakt. Vad är livsmedelsproduktionen då värd?

Meningen är inte att vi ska utrota vargen, och det har ingen sagt. Vi har heller inte fattat något sådant beslut. Men vi måste ha en fungerande rovdjurspolitik, någonting som människor som lever med varg ute i Sveriges landsbygd kan acceptera.

Ett sätt att hantera vargstammen är genom jakt. Det är ett sätt att förvalta vargstammen. Licensjakt eller skyddsjakt är vad som krävs. Vi har vidtagit åtgärder för att hantera den uppkomna situationen med rovdjuren, och vi ska hantera vargen genom exempelvis jakt. Men i den förvaltning vi har haft för att uppnå riksdagens mål om att inte ha för täta stammar

lokalt har vi använt jakt som metod, och då har vi egentligen inte lyckats med någonting. Inte ett enda län har nämligen fått minskad koncentration till följd av denna aktiva förvaltning. Vi har alltså inte lyckats minska vargstammen där den är som kraftigast.

En av frågorna i min interpellation lyder: ”Finns det en samsyn i regeringen om att förvalta vargen med jakt, och hur kommer det i så fall till uttryck?” Vi kan konstatera att i ett av regeringspartierna finns en riksdagsledamot som är talesperson i frågor om biologisk mångfald. Det handlar om Rebecka Le Moine från Miljöpartiet, alltså ett av regeringspartierna. Under våren – en gång i debatten om naturvård och biologisk mångfald och en annan gång i debatten om jakt- och viltvård – har hon sagt följande: ”Det gör att vi inte kan fortsätta skjuta varg.” och ”En arts existens får inte avgöras av en hobby eller ett ekonomiskt särintresse. Jag vill se rovdjursstammar som är långsiktigt livskraftiga, och därför kan jag inte acceptera licensjakten på varg, lodjur och järv.”

Detta är väldigt allvarligt, särskilt om man sitter i regeringen och ska efterleva riksdagens fattade beslut. Därför ställer jag mina två sista frågor till statsrådet än en gång: Finns det en samsyn i regeringen om att förvalta vargen med jakt, och hur kommer det i så fall till uttryck? Bedömer statsrådet att det finns skäl till oro för rovdjursstammarna om landsbygden inte upplever sig hörd i rovdjursproblematiken?

Anf. 80 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Fru talman! Som värmlänning går det inte att hålla sig undan vid en vargdebatt.

Det finns väldigt många åsikter, väldigt många viljor och väldigt mycket forskning om varg. Men forskning och vetenskap är två vitt skilda saker. Det vetenskapen säger, vilket är den vetenskap som Skandulv har tagit fram och är den vetenskap vi har, är att vi i Skandinavien skulle klara oss med i underkant 40 vargar. Då har vi en MVP, det vill säga minsta livskraftiga population.

De lade in ett katastrofscenario vart tionde år i sin forskning och höjde i och med det minsta livskraftiga population till 100 vargar – i Skandinavien. Vi har ett beslut om ett golv på 170–270 vargar – i Sverige. Efter det har Naturvårdsverket gått längre, så nu har vi över 300 – i Sverige – trots att vi har forskning och vetenskap som säger att vi kunde klarat oss på 100.

Vi i Sverige är ofta Bror Duktig och vill vara bäst i klassen när vi ska följa internationella konventioner. Men i Bernkonventionen står det att rovdjur som går över en landsgräns ska inte förvaltas som, i vårt fall, en svensk vargstam och en norsk vargstam, utan de ska förvaltas som *en* stam.

Hemma i Värmland och i mina gränstrakter har vi lite konstiga vargar, fru talman, för där har vi halva vargar – i alla fall enligt statistiken. Men vi vet alla att halva vargar inte finns. Det här visar hur löjeväckande det blir när vi inte förvaltar rovdjursstammarna som en gemensam skandinavisk stam på det sätt som Bernkonventionen anger.

Jag vill fortsätta på det spår som mina kompisar tog upp före mig. Vargför gäller en lag när en varg närmar sig Stockholm och en helt annan lag när vargar uppträder oskyggt hemma i Värmland, i Gävleborg eller var vi nu är? Detta upplever folk i dag.

När det är så får vi inte den folkliga förankringen eller den lokala acceptansen, som både Lars Beckman och John Widegren har pratat om. Där måste vi göra någonting för att vi ska få en rovdjursförvaltning värd namnet.

Därför är mina frågor till landsbygdsministern: Avser regeringen att följa Bernkonventionen, så att vi förvaltar rovdjursstammarna som gemensamma när de går över landsgränsen, vilket vargstammen här gör? Det är också så att vi upplever att vi har en lag som gäller när vargen närmar sig Stockholm och en annan som gäller när vargen uppträder oskyggt ute i övriga landet. Så kan vi inte ha det. Vad avser regeringen och ministern att göra för att vi ska få en rovdjursförvaltning värd namnet, där alla i Sverige behandlas lika oavsett var vi bor?

Anf. 81 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Jag inser att det är en utmaning att svara på så här många frågor från tre interpellanter på fyra minuter. Jag får svara lite övergripande på frågorna.

Jag kan konstatera att jag delar samtliga interpellanternas synpunkt vad gäller att vi behöver ha högre legitimitet och folklig förankring i de här frågorna. Det är inte hållbart i längden med den polarisering som finns i dag.

Jag kan också konstatera att jag inte instämmer i ett antal av beskrivningarna av den utveckling som har skett. Det antyds att regeringen inte tar frågan på allvar. Men vi gör ett antal olika insatser. Jag kan exempelvis konstatera att vi under förra mandatperioden hade licensjakt på 98 vargar, att jämföra med 22 vargar under mandatperioden dessförinnan, som var alliansregeringens sista mandatperiod. Nu är det inte vare sig den ena eller den andra regeringens förtjänst eller oförtjänst att det var på det ena eller andra sättet. Jag förutsätter att bägge regeringar har följt det beslut som fattades i Sveriges riksdag och som innebar ett antal principer och vägledande rekommendationer: Vi ska ha en gynnsam bevarandestatus. Det här ska vila på vetenskaplig grund. Man ska ta hänsyn till tamboskap, näringsidkare och socioekonomiska faktorer.

Det är lätt att utifrån en svensk kontext tycka mycket i frågan, och jag har stor respekt och förståelse för att de som lever i vargrika regioner särskilt gör det. Samtidigt är vi inte fria att förhålla oss till den här frågan helt och hållet nationellt. Jag tycker att det beslut som är fattat är bra. Jag kan konstatera att vi som EU-land följer de EU-direktiv som finns kring art- och habitatdirektivet, där vargen är strikt skyddad. Det står uttryckligen att medlemsstater inte kan ändra vargens status nationellt.

Jag kan också med en viss oro konstatera att EU-kommissionen 2018 påbörjade en revidering av det som kallas för vägledningsdokumentet, som jag tror att det indirekt hänvisades till i någon av kommentarerna här, även om det inte uttrycktes på det sättet. Det är en praktisk handledning för nationell tillämpning av art- och habitatdirektivet. Om denna revidering skulle gå igenom i den form som föreslås från EU-kommissionen skulle det få stora konsekvenser, inte minst för Sverige. Man vill där gå betydligt längre och föreslår att vargen ska ha regional gynnsam bevarandestatus, vilket skulle vara extremt problematiskt för ett land som Sverige.

Vi jobbar med frågan väldigt aktivt, även inom ramen för EU. Vi försöker hitta de "like-minded-länder" som finns där. Vi följer väldigt nära och med viss oro det finska fallet, som nu är ett prövningsärende. Det bygger lite på det som efterfrågas i debatten. Man har gett undantag och dispenser för att man ska kunna väga in folklig rädsla och en del andra saker, såsom älgjakt och kulturellt och socialt hänsynstagande. Där har man ett prövningsärende på sig just nu. Generaladvokaten, som jag tror att det heter i sammanhanget, ska komma med sitt förslag till domstolen den 8 maj, tror jag, så det är ganska så nära. Däremot vet vi i nuläget inte när domen kommer.

Utöver det vidtog regeringen under förra mandatperioden ett antal åtgärder för att öka legitimiteten och effektiviteten i förvaltningen. Jag får återkomma till det i mitt nästa inlägg på fyra minuter.

Anf. 82 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! När man lyssnar till statsrådet kan det nästan låta som att regeringen inte har någon makt att bestämma i Sverige. Men så är det naturligtvis inte, tack och lov. Det är kanske till och med en av regeringens viktigaste uppgifter att se till att riksdagens beslut följs. I det här fallet är riksdagens beslut alltså att det ska finnas 170–270 individer. Av någon för mig outgrundlig anledning pratar man alltid om det högsta värdet, vilket Naturvårdsverket har höjt. Men det är lika rätt att säga 170.

En av mina frågor i interpellationen var: "Kommer statsrådet och regeringen att följa riksdagens beslut rörande rovdjur?" Min tolkning av statsrådets svar är tyvärr nej. Detta ser vi också i den praktiska politiken. Jag tror att min kollega John Widegren är någonting på spåret. Regeringen måste fatta beslut kollektivt och gemensamt. Ett av regeringspartierna är ett utpräglat storstadsparti som har sina kärnväljare i de innersta kretsarna av Stockholms stad, där det naturligtvis inte finns några rovdjur och där det till och med kan vara lite pittoreskt att prata om varg. Då har man *ett* perspektiv på frågan. Men när man bor i Lingbo eller Järbo eller driver en fårfarm utanför Ljusdal har man naturligtvis ett helt annat perspektiv.

Man kan inte annat än se det som ett stort underkännande när samma lagstiftning tolkas så olika av olika länsstyrelser. Jag tycker att det var bra att man sköt vargarna snabbt i Stockholm. Jag tycker att det var bra att man hänvisade till socioekonomiska hänsyn. Men jag har väldigt svårt att förstå att barn skulle vara mindre värda i Lingbo. Jag har väldigt svårt att förstå att man i Sverige 2019 uttryckligen säger så här till Gefle Dagblad: "Nu vågar vi inte ha ungarna ute på vår egen tomt. Vi måste nästan stå på vakt när de är ute." Så ska vi inte ha det, fru talman.

Man kan bara föreställa sig hur respekten för och tilltron till myndigheterna är i de vargtäta regionerna. Det kan faktiskt vara så att medborgarna har läst rovdjurspropositionen, där det står att rovdjurstrycket ska minska där det är som störst. Det kan till och med vara så att de har läst den och trott på den. Jag anser att det är en grov provokation mot riksdagens beslut att länsstyrelsen i Gävleborg nu ska öka populationen av varg, inte minska den, vilket många som bor i de vargtäta distrikten önskar. Det är uppenbarligen väldigt svårt för regeringen att få sina myndigheter att följa riksdagens beslut.

En av mina frågor i interpellationen var: ”Finns det en samsyn i regeringen om att förvalta vargen med jakt, och hur kommer det i så fall till uttryck i regeringens åtgärder?” Det är naturligtvis nyckelfrågan. Finns det en samsyn i regeringen om att förvalta vargen med jakt, och hur kommer det i så fall till uttryck i regeringens åtgärder? Jag menar alltså inte rovdjursinventering, fru talman, utan jag menar precis det jag frågar om.

Anf. 83 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Jag konstaterar att jag nog egentligen inte fick så mycket mer svar på mina frågor, så jag kanske avslutar med dem igen. Det som finns med i svaret handlar bland annat om viltförvaltningsdelegationerna. Från regeringens sida säger man sig ha utvecklat viltförvaltningsdelegationerna, medan jag menar att man har gjort precis tvärtom. Man har egentligen gett ett intresse som redan fanns ytterligare ett mandat. Kanske är det två intressen som redan fanns som fått ytterligare mandat. Men viktiga intressen som jakten, skogen och jordägarna sitter fortfarande på bara ett mandat i viltförvaltningsdelegationerna.

Anledningen till att man gav extra mandat till vissa av intressena i viltförvaltningsdelegationen var att man menade på att de politiska intressena visade för stort intresse och gillande för jakt. Det kanske finns en anledning till att politiker som är intresserade av jakt hamnar i en viltförvaltningsdelegation. Det är bara en tanke.

Jag hörde också att statsrådet oroar sig precis som jag över en polarisering. Vi ser att det finns en polarisering. Man kan hysa en stor oro för det. Vad kommer att hända med våra rovdjur om människor till sist blir så negativt inställda till den rovdjursförvaltning som finns i dag eller rovdjurspolitiken att de tar lagen i egna händer? Illegal jakt är absolut aldrig någonting som någon kan stå bakom och tycka är okej. Men man kan förstå människor som är på randen till förtvivlan. Det kanske är det sista verktyget de tar till.

Jag vill återigen koppla in livsmedelsstrategin i detta. Många gånger handlar det om djurägare. Lars Beckman talar här om barn och barnfamiljer. Jag tänker i det här läget på djurägare. Det är människor som kanske under generationer med sin fårbesättning har byggt upp fina avelsvärden. De har jobbat över generationer. Sedan kommer de ut en morgon, och så är det slut. Avelsarbetet är bortkastat. Det känslomässiga värdet och det ekonomiska värdet för det enskilda företaget och svensk livsmedelsproduktion kan vara bortkastat över en natt för att vi kanske har för täta rovdjurspopulationer i området.

Rovdjursmaten ska vara de vilda djuren. Har vi inte tillräckligt med vilda djur i området går rovdjuren på tamdjuren. Det är vad det leder till. Vi har i dag i Mellansverige där vi har kraftiga rovdjursstammar många gånger svårt att få en lönsamhet i de gröna näringarna. För täta stammar av rovdjur kommer att bidra precis åt fel håll i det.

Vi har nu pratat om varg väldigt länge. Jag undrar vad det har kostat den svenska rovdjursförvaltningen. Vad har vargförvaltningen kostat Sverige och de svenska skattebetalarna? Det är intressant. Jag har inga som helst krav på att statsrådet ska kunna svara på det. Men det är någonting man kan fundera på.

Jag konstaterade att jag inte fick något svar på huruvida det finns en samsyn i regeringen om att förvalta vargen med jakt. Jag skulle gärna vilja ha ett svar på det. Sedan skulle jag gärna vilja att statsrådet problematiserar lite till kring oron för rovdjursstammarna i landsbygden om människor inte känner sig hörda i rovdjurspolitiken.

Anf. 84 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Fru talman! Även jag noterar att jag inte fick något svar på mina frågor till statsrådet när det gällde Bernkonventionen och varför vi har *en* lag i närheten av Stockholm och en annan lag i övriga Sverige och vad regeringen avser att göra för att komma åt det, vilket även John Widegren tog upp.

Jag vet att det har kommit inbjudningar från de norska statsmakterna just när det gäller Bernkonventionen och rovdjursförvaltning som den svenska regeringen inte har hörsammat. Norges regering har läst Bernkonventionen och insett vad som står där. Det har den svenska regeringen inte brytt sig om. Jag ställer frågan än en gång. Avser regeringen att följa det som står i Bernkonventionen om att vi ska förvalta en gemensam rovdjursstam just som en gemensam rovdjursstam och därmed en skandinavisk rovdjursstam?

Ministern var inne på detta med EU och att EU är med och tyvärr har alldeles för mycket att säga till om. Art- och habitatdirektivet behöver absolut uppdateras. Om vi ska omklassa en art som enligt art- och habitatdirektivet kräver noggrant skydd behövs det enhällighet i ministerrådet för att göra en sådan ändring. Det har aldrig gjorts. Jag vill fråga statsrådet om regeringen ämnar jobba för att art- och habitatdirektivet ska uppdateras så att vi får ett direktiv som fungerar även för oss som lever i rovdjurstäta områden.

Där måste vi göra någonting för att få lokal acceptans för vargstammen. Som det är nu har Värmland 40 procent av Sveriges vargstam på 4 procent av Sveriges yta. Det är en börda för stor att bära. Där måste vi ha hjälp.

Anf. 85 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! Jag försöker ta vid där jag själv slutade sist givet att frågorna är många och delvis breda och minuterna är få.

Jag börjar med att konkret försöka svara på en fråga som återkommer. Det är om det finns en samsyn i regeringen om att man ska förvalta vilt med jakt. Det gör det. Det visar inte minst att man hade licensjakt på 98 vargar under förra mandatperioden, vilket är mer än under den tidigare mandatperioden.

Det innebär säkert inte att det inte finns enskilda ledamöter i alla partier som har olika ingångar i detta. Det är en fråga som väldigt mycket är en skillnad, precis som någon uttryckte det, givet om man bor där det finns mycket varg eller om man inte gör det. Jag tror att det återspeglar sig i alla våra partier vad gäller både var intresset finns och möjligen hur det ger sig till uttryck.

Jag ska säga lite grann om vad man har gjort. Jag kan konstatera att i syfte att få effektivare och bättre förvaltning har man under den förra mandatperioden bland annat infört ett skyndsamhetskrav när det handlar om att beslut om licensjakt eller framför allt skydds jakt har överklagats. Det

ska gå snabbt. Människor ska inte behöva vänta så länge på att få ett besked att jaktperioden är slut.

Man har utökat viltvårdsdelegationerna. Syftet är att det ska vara lokal förankring. En ledamot måste exempelvis vara folkbokförd i den region som den tillhör. Man har skärpt de rättsliga förutsättningarna och framför allt försökt professionalisera hur man hanterar de ärenden som finns. Numera är till exempel Förvaltningsrätten i Luleå specialdomstol i dessa mål. Det borgar för att man får en mer rättssäker prövning.

Tidigare var fallet att Naturvårdsverket var sista instans. Det är inte längre ett faktum. Nu kan man överklaga vidare till Kammarrätten i Sundsvall och ända till Högsta förvaltningsdomstolen om den medger prövning för ett mål. Det gör den om den anser att det är viktigt för rättspraxis. Det är olika sätt att försöka säkerställa att man har en rättssäker process och en effektiv förvaltning.

Sedan kan jag konstatera att en viktig del som man håller på att titta på just nu är att man har en bra inventering. Det gäller att man hittar en samsyn och en större legitimitet än vad det är i dag om hur många vargar det finns, hur vi ska räkna dem. Det handlar om underlaget för om det blir beviljat licensjakt eller inte i ett område.

Det man tittar på som metodik och som Naturvårdsverket nu jobbar med är att man ska försöka ha en direktberäkning som är säkrare och effektivare och som har högre legitimitet, trovärdighet och enhetlighet. Det innebär med andra ord att man använder dna-insamling som grund i stället för att använda beräkning med omräkningstal vilket skapar mycket förvirring i debatten. Det gäller inte minst därför att man får olika siffror beroende på i vilken del i processen man plockar fram siffrorna. Det tror jag är viktigt att man landar i.

Med det sagt tror jag att en av de viktigaste sakerna är att vi fortsätter att jobba med frågan inom ramen för vårt EU-samarbete. Det handlar om att säkerställa att det inte kommer nya tolkningar av hänvisningar om detta och att vi hittar de "like-minded-länder" som finns på området för att säkerställa att vi har det nationella självbestämmandet fullt ut i Sverige så som vi har det i dag.

Anf. 86 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för debatten! Låt oss konstatera att handling alltid slår fina ord. Verklighet slår alltid retorik.

Precis som jag berättade för statsrådet ansökte man alltså i mars om skyddsjakt på varg på grund av att man var livrädd för ett treårigt och ett sjuårigt barns skull. Länsstyrelsen i Gävleborg avslog ansökan och skrev att länsstyrelsen respekterade den upplevda oron, men man bedömde inte att det finns någon påtaglig risk – den *upplevda* oron, fru talman!

Jag kan konstatera att våra myndigheter tar sig an den upplevda oron på vitt skilda sätt beroende på om man bor i Stockholm eller någon av dess förorter eller om man bor i Lingbo, som är en förort till Ockelbo.

Fru talman! Det är uppenbart att rovdjurspolitiken inte fungerar. Det är uppenbart att regeringen inte följer riksdagens beslut, och det beklagar jag. Precis som det sas härifrån talarstolen tidigare kan det få konsekvenser för förtroendet för statsmakten, för förtroendet för oss politiker och för förtro-

Prot. 2018/19:79

23 april

Svar på
interpellationer

endet för den förda rovdjurspolitiken. Det kan i sin tur leda till att människor i ren desperation tar till åtgärder som de inte skulle ha vidtagit om regeringen hade skött det här på ett bättre sätt.

Jag redovisade att oron är befogad. Människor har dödats av varg. Det finns alltså en befogad oro. Jag beklagar att regeringen inte tar frågan på större allvar, och jag beklagar att regeringen inte vidtar konkreta åtgärder som ger resultat och effekt i de mest rovdjurstäta delarna av Sverige.

Anf. 87 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Jag fick några svar på mina frågor, och det är jag glad för.

Jag måste dock ändå problematisera lite kring att en talesperson i de här frågorna från Miljöpartiet säger att man inte kan acceptera jakt på rovdjur. Jag tycker att det är ett problem, och jag tror att statsrådet tycker att det är ett problem när ens affärspartner i regeringsställning uttalar sig på det sättet.

När det gäller art- och habitatdirektivet behöver det, precis som Kjell-Arne sa här, vara en fullständig enighet för att man ska kunna göra de här försämringarna. Vi har ett tillkännagivande i riksdagen om att vi ska arbeta hårt för en förändring av art- och habitatdirektivet, och jag hoppas att regeringen snart kommer att ta tag i detta arbete.

Den avgångne landsbygdsministern Sven-Erik Bucht var väldigt nöjd efter förra mandatperioden med att han hade fått ordning på rovdjurspolitiken. Min mening är att det är precis tvärtom; vi har inte fått ordning på rovdjurspolitiken. Missnöjet växer ute i landet. Nu är det dags, fru talman, för Socialdemokraterna och regeringen att landa, att komma till sans och att ändra regleringsbrev till berörda myndigheter. Lev upp till den av riksdagen beslutade rovdjurspolitiken!

Anf. 88 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru talman! När man lyssnar på debatten, frågorna och inläggen i denna interpellationsrunda kan man konstatera att Moderaterna i detta sammanhang väljer och vrakar lite grann i det riksdagsbeslut som är fattat.

Min mening är att regeringen följer beslutet, att den förra regeringen följde det och att den senaste alliansregeringen också följde det. Men det här är svåra frågor som innebär svåra avvägningar hela vägen, och jag tror att de alltid kommer att göra det.

Jag kommer alltid att eftersträva en sansad debatt som strävar framåt i syfte att lösa de problem som finns så långt som det är möjligt. Den kanske viktigaste frågan är att bygga förtroende och legitimitet. Vi har alla ett ansvar för att bidra till detta; det gäller för alla som sitter i Sveriges riksdag.

Jag fick en synpunkt om att regeringen inte gör någonting. Jag vill hävda att vi gör det. Jag använde min förra debattrunda till att redogöra både för vad man har gjort förra mandatperioden och för sådant som är på gång just nu.

Jag kan nämna att vi nu kommer att ha ett möte med företrädarna för RFO, som de regionala förvaltningsområdena kallas. De är tre: det norra, det mellersta och det södra. Det har inkommit ett brev från de ansvariga landshövdingarna, som vill diskutera oklarheter kring beslut som finns. Det handlar om svårigheter att uppfylla målen kring ökad spridning. Det har vi inte diskuterat så mycket nu, och jag tror att det är en viktig fråga

och kanske en av de allra svåraste. Jag tror att vi är överens om att det borde göras, men däremot har jag hört få förslag om hur det ska göras.

Jag inbillar mig att detta inte var den sista debatt vi kommer att ha i den här frågan, men tack för den!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2018/19:79
23 april

Svar på
interpellationer

§ 19 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2018/19:79 Ändamålsenliga sanktioner mot otillåtna avfallstransporter

Skrivelser

2018/19:101 Årsredovisning för staten 2018

2018/19:113 Ett ändrat prishöjningstak för frimärkta brev

2018/19:114 Strategisk exportkontroll 2018 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

§ 20 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 12 april

2018/19:185 Nedskärningar inom psykiatrin

av *Tobias Andersson* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2018/19:186 EU:s långtidsbudget

av *Ludvig Aspling* (SD)

till statsrådet *Hans Dahlgren* (S)

2018/19:187 Invandrarkvinnors situation på arbetsmarknaden

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till arbetsmarknadsminister *Ylva Johansson* (S)

den 15 april

2018/19:188 Konsekvensanalys vid rivning av dammar

av *Lotta Olsson* (M)

till miljö- och klimatminister *Isabella Lövin* (MP)

2018/19:189 Politisk styrning av kulturen

av *Lotta Finstorp* (M)

till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)

2018/19:190 Villkor för kulturskapare

av *Lotta Finstorp* (M)

till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)

2018/19:191 Skatteregler för ideella verksamheter

av *Hampus Hagman* (KD)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

Prot. 2018/19:79
23 april

2018/19:192 Vargen och dess förvaltning
av *John Widegren* (M)
till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

den 16 april

2018/19:193 Sveriges förhållningssätt till EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik

av *Pål Jonson* (M)
till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2018/19:194 Utökade möjligheter till tillfällig föräldrapenning

av *Lina Nordquist* (L)
till statsrådet *Annika Strandhäll* (S)

den 17 april

2018/19:195 Yrken som omfattas av blåljusutredningen

av *Katja Nyberg* (SD)
till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

den 18 april

2018/19:196 Bristande cybersäkerhet

av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2018/19:197 Högskoleprovet

av *Kristina Axén Olin* (M)
till statsrådet *Matilda Ernkrans* (S)

2018/19:198 Studiero

av *Kristina Axén Olin* (M)
till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2018/19:199 Behovet av en långsiktig migrationspolitik

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2018/19:200 Konsekvenserna av gymnasielagen

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2018/19:201 Kompetensutvisningar

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

§ 21 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 12 april

2018/19:527 Aktivitetsansvaret

av *Johanna Rantsi* (M)
till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2018/19:528 Krav i gymnasieskolan
av *Johanna Rantsi* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2018/19:529 Familjeåterförening i praktiken
av *Christina Høj Larsen* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:530 Sveriges arbete för kärnvapenedrustning
av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:531 Det östliga partnerskapet
av *Ludvig Aspling* (SD)
till statsrådet Hans Dahlgren (S)

den 15 april

2018/19:532 Möjligheter för MSB att inrikta signalspaning
av *Pål Jonson* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:533 Mediefrihet i Turkiet
av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:534 Åtgärder mot internationella stödligor
av *Pål Jonson* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

**2018/19:535 Säkerhetspolitiska bedömningar i den kommande Ark-
tisstrategin**

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:536 Veterinärbrist

av *John Widegren* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:537 En ny hemlöshetsstrategi

av *Christina Høj Larsen* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:538 Vikten av lokal banknärvaro

av *Patrik Engström* (S)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:539 Sommartid

av *Lotta Finstorp* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:540 Fortsatt drift av Ringhals 1 och 2

av *Camilla Brodin* (KD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2018/19:541 Fartygsolyckor

av *Anders Åkesson* (C)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:542 Datalagring

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

Prot. 2018/19:79
23 april

Prot. 2018/19:79
23 april

2018/19:543 Statlig närvaro i hela landet

av *Jasenko Omanovic* (S)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2018/19:544 Anmälningförfarande för detaljplaner inom EU

av *Henrik Edin* (L)
till statsrådet Per Bolund (MP)

den 16 april

2018/19:545 Krigsförberedande åtgärder mot Sverige

av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:546 Lokal banknärvaro

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:547 Svenska barn som far illa i norra Syrien

av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 17 april

2018/19:548 Ökat kinesiskt industrispionage

av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:549 Beslutet om svenskt deltagande i EU-stridsgrupp

av *Pål Jonson* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2018/19:550 Tillgång till gynekologisk vård

av *Anna Vikström* (S)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:551 Färöiska och grönländska körkort i Sverige

av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:552 Arbetsmiljön på Kumlaanstalten

av *Lotta Olsson* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:553 Leyla Güvens hungerstrejk

av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:554 Medicintekniska produkter

av *Acko Ankarberg Johansson* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:555 Stämpelskatt

av *Mikael Larsson* (C)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 18 april

2018/19:556 Oberoende utredning av Sveriges kampanj till FN:s säkerhetsråd

av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:557 Utrikesdepartementets utlämning av handlingar
av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:558 Barnmorskor och läkare på ungdomsmottagningar
av *Dag Larsson* (S)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:559 Trygghet och studiero för elever
av *Johan Pehrson* (L)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2018/19:560 Fusk vid förarprov
av *Lars Beckman* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:561 Utredning om grundlagsändring i fråga om deltagande i terroristorganisation
av *Johan Forssell* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:562 Skjutningar och sprängningar i gängkriminella miljöer
av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:563 Mottagandet av barn som befinner sig i läger i Syrien
av *Maj Karlsson* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:564 Förvarsplatser på Kumla
av *Lotta Olsson* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:565 Stöd till enskilda flygplatser
av *Anders Åkesson* (C)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

§ 22 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 17 april

2018/19:479 Listan över utsatta områden
av *Johan Forssell* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:480 Flygskatten och driftsstöd till flygplatser i Norrland
av *Edward Riedl* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:481 Kompensation till flygplatser i Norrland vid införd flygskatt

av *Edward Riedl* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:485 Motverkan av lärartapp

av *Nermina Mizimovic* (S)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2018/19:484 Truckförarutbildning

av *Hans Hoff* (S)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2018/19:486 Investeringsstöd för hyresrätter

av *Mats Green* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2018/19:487 Sharialagar i Brunei

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:489 Myggbekämpning

av *Ulla Andersson* (V)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:493 Beteckningen på Taiwan

av *Hampus Hagman* (KD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:495 Allmän jakttid på skarv

av *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:494 Licensjakt och försäljning av sälprodukter

av *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:509 Dansbandsmoms

av *Runar Filper* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:508 Organisationskraven för miljöorganisationers talerätt

av *Runar Filper* (SD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:511 Bidrag till miljöorganisationer

av *Runar Filper* (SD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:510 Kriminell djurrättsaktivism

av *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:496 Viltförvaltningsdelegationernas sammansättning

av *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:498 En ny viltmyndighet

av *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:497 Hag- och betesmarker

av *Runar Filper* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:499 Rättsväsendets kunskaper om rasism

av *Christina Höj Larsen* (V)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:506 Könskorrigering

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:505 Upplevd könstillhörighet bland unga

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:501 Vägnätet i Norrland

av *Lars Beckman* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:503 En rättssäker bedömning av behovet av personlig assistans

av *Pia Steensland* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:507 Ökning av barnboende för barn med funktionsnedsättning

av *Pia Steensland* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:512 Arlandarådets framtid

av *Jessika Roswall* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:513 Väntetider för nya pass

av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:514 Förankring av Nordefcos gemensamma vision

av *Hans Wallmark* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2018/19:516 Generaldirektör för Försäkringskassan

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till statsrådet Annika Strandhäll (S)

2018/19:515 Generaldirektör för Inspektionen för socialförsäkringen

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till statsrådet Annika Strandhäll (S)

2018/19:520 Planerad nedläggning av agronomprogrammet

av *Magnus Oscarsson* (KD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:519 Den svenska kronans ras

av *Lars Beckman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:518 Minskat bostadsbyggande

av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2018/19:522 Rättvis postservice

av *Linus Sköld* (S)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2018/19:523 Säpos lista över kommuner som kan beröras av återvändare från IS

av *Roger Haddad* (L)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:525 Strandskydd vid byggda dammar

av *Sten Bergheden* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:526 Sveriges skyttebanor

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

Prot. 2018/19:79
23 april

§ 23 Kammaren åtskildes kl. 18.56.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 14 anf. 49 (delvis),
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.57 och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1	Justering av protokoll.....	1
§ 2	Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
§ 3	Meddelande om aktuell debatt om Arbetsförmedlingens organisationsförändring	1
§ 4	Meddelande om statsministerns frågestund	2
§ 5	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 6	Anmälan om faktapromemorior	3
§ 7	Anmälan om granskningsrapport	3
§ 8	Ärenden för bordläggning.....	3
§ 9	Svar på interpellationerna 2018/19:96 och 154 om den ekonomiska politikens konsekvenser för boende på landsbygden.....	4
	Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	4
	Anf. 2 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M).....	4
	Anf. 3 SOFIA WESTERGREN (M)	5
	Anf. 4 LARS BECKMAN (M).....	5
	Anf. 5 JAN ERICSON (M)	6
	Anf. 6 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	7
	Anf. 7 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M).....	8
	Anf. 8 SOFIA WESTERGREN (M)	9
	Anf. 9 LARS BECKMAN (M).....	10
	Anf. 10 JAN ERICSON (M)	10
	Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	11
	Anf. 12 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M).....	12
	Anf. 13 SOFIA WESTERGREN (M)	12
	Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	13
§ 10	Svar på interpellation 2018/19:135 om Tullverkets befogenheter	13
	Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	13
	Anf. 16 HAMPUS HAGMAN (KD).....	14
	Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	15
	Anf. 18 HAMPUS HAGMAN (KD).....	15
	Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	16
	Anf. 20 HAMPUS HAGMAN (KD).....	17
	Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	17
§ 11	Svar på interpellationerna 2018/19:143 och 144 om reseavdragets betydelse för matchningen på arbetsmarknaden	18
	Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	18
	Anf. 23 JAN ERICSON (M)	18

Anf. 24 LARS BECKMAN (M)	19
Anf. 25 KJELL JANSSON (M)	20
Anf. 26 SOFIA WESTERGREN (M)	21
Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	21
Anf. 28 JAN ERICSON (M)	22
Anf. 29 LARS BECKMAN (M)	23
Anf. 30 SOFIA WESTERGREN (M)	23
Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	23
Anf. 32 JAN ERICSON (M)	24
Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	25
§ 12 Svar på interpellation 2018/19:148 om fastighetsskatten	25
Anf. 34 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	25
Anf. 35 LARRY SÖDER (KD)	25
Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	26
Anf. 37 LARRY SÖDER (KD)	27
Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	28
Anf. 39 LARRY SÖDER (KD)	28
Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	29
§ 13 Svar på interpellation 2018/19:150 om skattereformen	29
Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	29
Anf. 42 KJELL JANSSON (M)	30
Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	30
Anf. 44 KJELL JANSSON (M)	30
Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	31
Anf. 46 KJELL JANSSON (M)	31
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	31
§ 14 Svar på interpellation 2018/19:152 om företagsskatter	32
Anf. 48 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	32
Anf. 49 NIKLAS WYKMAN (M)	32
Anf. 50 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	33
Anf. 51 NIKLAS WYKMAN (M)	34
Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	35
Anf. 53 NIKLAS WYKMAN (M)	36
Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	37
§ 15 Svar på interpellation 2018/19:153 om kemikalieskatten	37

Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	37
Anf. 56 TOBIAS ANDERSSON (SD)	38
Anf. 57 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	38
Anf. 58 TOBIAS ANDERSSON (SD)	39
Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	40
Anf. 60 TOBIAS ANDERSSON (SD)	41
Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	41
§ 16 Svar på interpellation 2018/19:184 om politisk aktivism bland myndighetsanställda	42
Anf. 62 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	42
Anf. 63 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	43
Anf. 64 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	44
Anf. 65 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	45
Anf. 66 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	46
Anf. 67 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	46
Anf. 68 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	47
§ 17 Svar på interpellation 2018/19:182 om livsmedelsstrategins konkreta resultat	47
Anf. 69 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	47
Anf. 70 MAGNUS OSCARSSON (KD)	48
(forts.)	49
Ajournering	49
Återupptaget sammanträde	49
§ 17 (forts.) Svar på interpellation 2018/19:182 om livsmedelsstrategins konkreta resultat	49
Anf. 71 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	49
Anf. 72 MAGNUS OSCARSSON (KD)	50
Anf. 73 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	51
Anf. 74 MAGNUS OSCARSSON (KD)	51
Anf. 75 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	52
Anf. 76 TREDJE VICE TALMANNEN	52
§ 18 Svar på interpellationerna 2018/19:183 och 192 om vargen och dess förvaltning	52
Anf. 77 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	52
Anf. 78 LARS BECKMAN (M)	54
Anf. 79 JOHN WIDEGREN (M)	55
Anf. 80 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	56
Anf. 81 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	57
Anf. 82 LARS BECKMAN (M)	58
Anf. 83 JOHN WIDEGREN (M)	59
Anf. 84 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	60
Anf. 85 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	60
Anf. 86 LARS BECKMAN (M)	61
Anf. 87 JOHN WIDEGREN (M)	62
Anf. 88 Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	62
§ 19 Bordläggning	63

Prot. 2018/19:79
23 april

§ 20 Anmälan om interpellationer	63
§ 21 Anmälan om frågor för skriftliga svar	64
§ 22 Anmälan om skriftliga svar på frågor	67
§ 23 Kammaren åtskildes kl. 18.56.	70

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2019